

Glasilo

FILATELISTIČKOG DRUŠTVA „zaboky“

Broj 12, srpanj 2008.

CLIPPER MARCO POLO 1851-1883

Izdavač: Filetelističko društvo „ZABOKY“
49210 ZABOK, Kumrovečka 1

Uredništvo: Željko STEFANOVIĆ, dipl.ing. - glavni urednik
Dr. Nenad JURANIĆ, - član
Vladimir TRŠINSKI, dipl.ing. - član
Ivan DRAŠKOVIĆ, dipl.ing. - član

Izlazi povremeno, prema potrebi FD „ZABOKY“-ZABOK.

SADRŽAJ:

Str. 3	UVODNA RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA
Str. 4	IZ RADA DRUŠTVA
	22.07.2009. 49210 ZABOK: 125 GODINA OD POTONUĆA KLIPERA MARCO POLO
Str. 16	NOVA IZDANJA HRVATSKE POŠTE
1.7.2008.	DRAGOVOLJNA DOPLATNA MARKA „VLČ. IVAN BURIK“
	11.07.2008. KOMERCIJALNA MARKA „WESTERN UNION“
Str. 30	IZ POŠTANSKE POVIJESTI
Str. 39	SA SVJETSKIH AUKCIJA
Str. 41	GREŠKE I OSOBITOSTI NA MARKAMA REPUBLIKE HRVATSKE
Str. 43	FILATELISTIČKA POČETNICA
	POSEBNA PRAVILA FIP ZA OCJENJIVANJE NATJECATELJSKIH IZLOŽAKA
	U RAZREDU POŠTANSKE POVIJESTI NA FIP IZLOŽBAMA
	(SREV-poštanska povijest)
	POSEBNA PRAVILA FIP ZA OCJENJIVANJE NATJECATELJSKIH IZLOŽAKA
	U RAZREDU TEMATSKE FILATELIJE NA FIP IZLOŽBAMA
	(SREV-tematika)

UVODNA RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA

Dragi prijatelji filatelisti, članovi FD ZABOKY, ali i svi ostali prijatelji filatelije!

Ako mislite da smo pretjerali sa prošlim brojem GLASILA, koje je imalo 194 stranice, možda bismo se i mogli složiti s vama. Malo je previše 194 stranice, ali tolikom obimu broja 11 GLASILA pridonijela su samo dva članka: izvještaj iz Crikvenice sa detaljnim opisom 120 metarskog gastro-stola, koji da nije bio toliko opširan osjećao bih nelagodu prema dragim prijateljima iz Crikvenice, koji su priredili fantastičnu feštu prilikom proslave 120 godina turizma u Crikvenici, te vrlo detaljni članci o marci „inverted Jenny 24c“ u rubrikama IZ POŠTANSKE POVIJESTI i SA SVJETSKIH AUKCIJA, u kojima mislim da je navedeno gotovo sve bitno što se o toj fantastičnoj marci zna.

Ako već moram birati, vjerujte mi, radije bih da svaki broj GLASILA izlazi na 200 stranica, nego da ga šapirografiramo ili fotokopiramo fotokopije.

U rubrici IZ RADA DRUŠTVA upoznati ćemo vas detaljno sa akcijom koju smo proveli povodom 125. OBLJETNICE POTONUĆA KLIPERA MARCO POLO, organizacija koje nas je čak povezala sa National Library of Australia, a preko njih i sa Veleposlanstvom Australije u Republici Hrvatskoj.

Vidjeti ćete detalje sa otvorenja prigodne filatelističke izložbe u Gimnazji A.G. MATOŠ u Krapini, ali i detalje sa filatelističke izložbe u Bedekovčini, kuda je izložba nakon završetka u Gimnaziji preseljena.

U ovom broju nastavljamo sa sada već redovitim rubrikama NUMIZMATIKA i IZ REGIONALE, što obačava da GLASILO neće pasti na 20 stranica.

U rubrici POŠTANSKA POVIJEST i SA SVJETSKIH AUKCIJA opet ujedinjavamo tekstove da bismo vam opisali još jedan svjetski filatelistički raritet, opet brazilski.

I u rubrici GREŠKE I OSOBITOSTI NA MARKAMA REPUBLIKE HRVATSKE prikazujemo vam jedan, ovaj puta, hrvatski raritet: probne otiske prve hrvatske poštanske marke.

U rubrici FILATELISTIČKA POČETNICA nastavljamo sa objavljivanjem prijevoda službenih FIP dokumenata. Ovaj puta objavljujemo četiri dokumenta: Posebna pravila i Smjernice za ocjenjivanje izložaka poštanske povijesti i tematike. Iako su ti dokumenti obimni, posebno se to odnosi na dokumente tematike, mislim da su našim potencijalnim izlagačima najinteresantniji, pa ćemo tako ubrzati izdavanje svih dokumenata vezanih uz ocjenjivanje izložaka na natjecateljskim FIP izložbama.

Počinja ljetovanje, a time se smanjuje i intenzitet svih pa i filatelističkih aktivnosti. Nema novih maraka, prigodnih poštanskih žigova je malo, pa će nam svima takva situacija omogućiti malo odmora.

Jer, najesen će biti burno. Vrlo blizu, u Beču je VIPA-2008, također ne tako daleko u Pragu je PRAHA-2008, čeka nas Mala škola filatelije u Trakošćanu, Nacionalna jednovitrska izložba u Novskoj, Nacionalna filatelistička izložba u Karlovcu, u međuvremenu je VIANA u Portugalu, priča se o MONTENEGRO-FILI, a sigurno će se naći još ponešto neplaniranoga.

Osim toga, slijedeća ALPEN-ADRIA izložba u Münchenu je već početkom ožujka, što znači da već sada treba početi pripremati izložke!!

Stoga, odmorite se malo, pa natrag na filatelistički posao!

Uživajte u ljetu čitajući naše GLASILO !

Vaš Glavni urednik

Željko Stefanović

IZ RADA DRUŠTVA

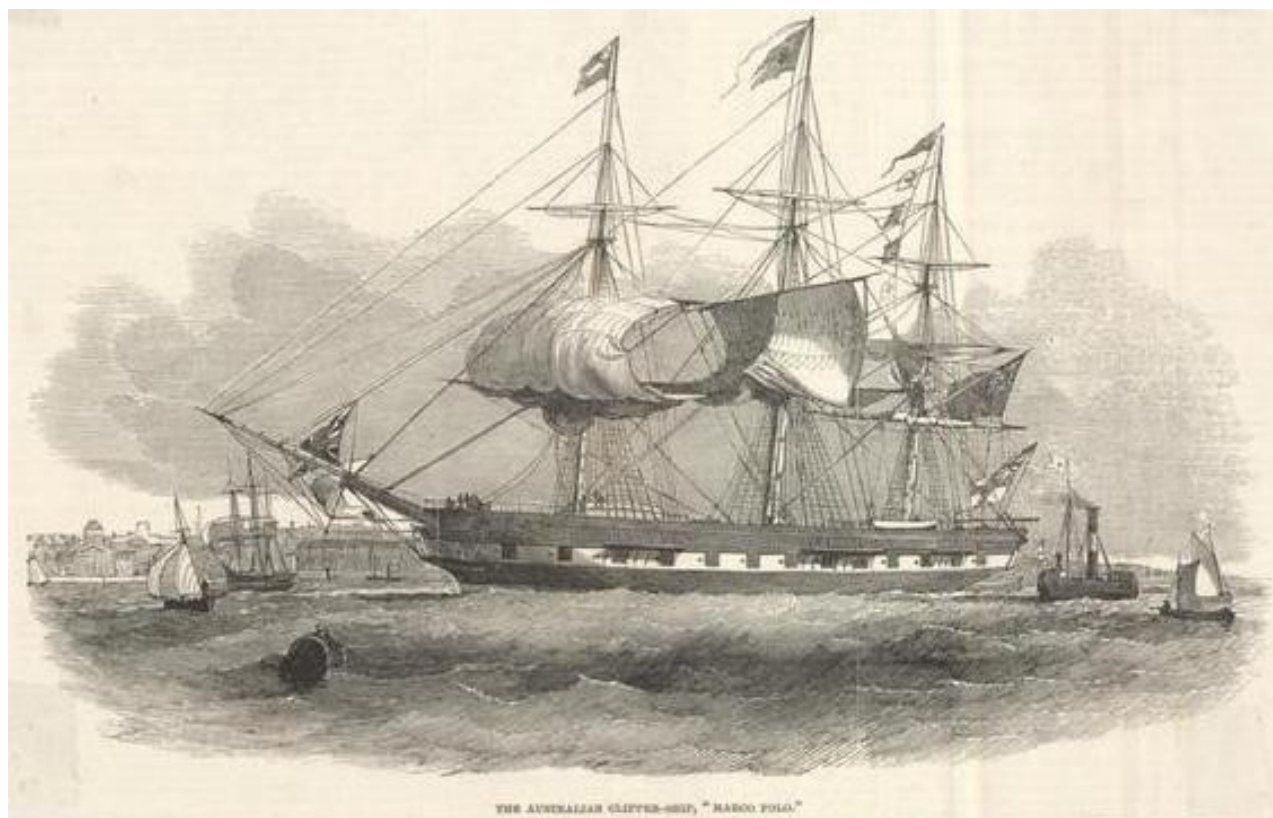
22.07.2008. 49210 ZABOK: 125 GODINA OD POTONUĆA KLIPERA MARCO POLO

Dana 22. srpnja 2008. godine, posljednji trenutak pred početak godišnjih odmora, odradili smo filatelističku akciju povodom 125. obljetnice potonuća klipera Marco Polo, prvog broda koji je nosio to hrvatsko ime, ali i u svoje vrijeme najbržeg broda na svijetu.

Kao i obično, organizirali smo uporabu prigodnog poštanskog žiga u poštanskom uredu 49210 KRAPINA, izdali prigodnu poštansku omotnicu te postavili filatelističku izložbu na 20 vitrina u Gimnaziji „A.G. Matoš“ u Zaboku.

Autor žiga je naš član Željko Stefanović, koji je za motiv žiga iskoristio vinjetu koja prikazuje potonuće klipera Marco Polo. Željko Stefanović je autor i prigodne poštanske omotnice, Za ovu prigodu to je broj 44, a na omotnici je kao motiv iskorištena slika objavljena u novinama „The Illustrated London News“ 19. veljače 1853. godine, a prikazuje kliper Marco Polo usidren u luci.

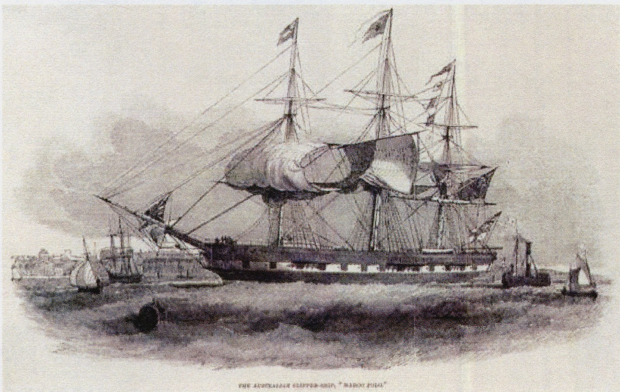
Fotografija je danas u vlasništvu National Library of Australia, i zaštićena je autorskim pravom.

Stoga je za korištenje fotografije trebalo dobiti dopuštenje National Library of Australia, što je Željko Stefanović uspio na vrijeme osigurati. Obratili smo se odgovornoj službi u National Library of Australia, objasnili što želimo napraviti, i u roku od 24 sata od slanja molbe za odobrenje, odobrenje je stiglo! Svaka vam čast, gospodo iz Australije!!

Masa: 10g
04 0034 6 22.07.08 14:37:35 6.40

R 49210 ZABOK
RR 78 521 313 5 HR

Clipper Marco Polo
1851. 1883. 2008.

FD ZABOKY 44

The Australian clipper ship Marco Polo - The Illustrated London News, Feb. 19th 1853
National Library of Australia
n/a pic-an9455564-v

REPUBLICA HRVATSKA 1.80
REPUBLICA HRVATSKA 1.80

22.07.08-16
49210

125 godina od potonuća klipera Marco Polo
22.7.2008. 49210 ZABOK

Masa: 9g
04 0034 5 22.07.08 14:41:06 6.40

R 49210 ZABOK
RR 78 521 326 3 HR

REPUBLICA HRVATSKA 1.80
REPUBLICA HRVATSKA 1.80

22.07.08-16
49210

125 godina od potonuća klipera Marco Polo
22.7.2008. 49210 ZABOK

Što se tiče filatelističke izložbe, ona je bila još jedan uspjeh FD ZABOKY.

Izložbu na 20 izložbenih vitrina, svaka po 12 izložbenih listova, postavili smo u prostorima moderne Gimnazije „A.G.Matoš“ u Zaboku. Izložbom „Čovjek i more“ prikazali smo filatelistički materijal vezan uz more, brodove i istraživače. Tako su na izložbi prikazani slijedeći izložci:

♣	Dragutin GLUJIĆ:	Australski antarktički teritorij	(2 vitrine)
♣	Stjepo MUSLADIN:	Christofor Columbo	(7 vitrina)
♣	Stjepan KOVAČIĆ:	Polar-filatelija: Sjeverni pol	(5 vitrina)
♣	Vladimir KOVAČIĆ:	Polar-filatelija: Južni pol	(1 vitrine)
♣	Petar ČIČIN-ŠAIN:	Brodovi kroz povijest	(3 vitrine)
♣	Vladimir TRŠINSKI:	Herman Melville-Moby Dick	(2 vitrine)

Kao što vidite iz popisa izlagača, sedam izlagača iz četiri filatelistička društva širom Hrvatske. Na takvu dobru suradnju sa ostalim hrvatskim društvima smo izuzetno ponosni.

Priredili smo i službeno otvorenje filatelističke izložbe, obzirom da smo dogovarali s Veleposlanstvom Australije da bi izložbu otvorila Njezina ekselencija veleposlanica Australije u Republici Hrvatskoj. Pozivnice su poslone na mnoge adrese, i tog dana se, obzirom na termin i već započetu sezonu godišnjih odmora, skupilo povećalo društvo.

Bilo je tu predstavnika medija, koje tradicionalno obavještavamo o našim aktivnostima i uvijek zovemo na otvorenja izložbi, no najviše nas veseli prisustvo predsjednika Hrvatskog filatelističkog saveza, koji je s obitelji došao na otvorenje, pa smo ga zamolili da sudjeluje u protokolu otvorenja izložbe.

Nažalost, iz Veleposlanstva Australije su nam u posljednjem trenutku javili da Njezina ekselencija veleposlanica Australije u Republici Hrvatskoj neće prisustvovati otvorenju, zbog neplaniranih obveza koje su se pojavile u posljednjem trenutku.

Svečanost otvorenja izložbe otvorio je Ivan Komar, koji je pozdravio prisutne goste. Nakon toga je Željko Stefanović ispričao povijesne činjenice vezane uz kliper Marco Polo, objasnio priču vezanu uz sliku klipera Marco Polo na prigodnoj omotnici, ispričao kontakte sa National Library of Australia, te nakon toga objasnio i motiv iz prigodnog poštanskog žiga.

Nakon toga je riječ dobio gospodin Ivan Librić, koji je zahvalio na pozivu te pohvalio izložbu i dosadašnji rad FD ZABOKY. Čast da službeno otvori izložbu pripala je ravnateljici Gimnazije „A.G. Matoš“, gospođi Bibijani Šlogar, koja nije krila svoje oduševljenje izložbom te ponudila prostore Gimnazije i za buduće aktivnosti.

Na slikama koje slijede možete vidjeti kako je izgledalo otvorenje izložbe!

Prostor Gimnazije „A.G. MATOŠ“ za nas je novi prostor, do sada nismo u njemu izlagali, no predstavlja pravo otkriće. Gimnazija je moderno i novo zdanje, prekrasnih interijera i da ne znate da je gimnazija teško biste u to povjerovali. Široki, osvijetljeni prostori, revolucionarna „anti-stres“ prostorija, kroz koje se cijeli dan kreće mladež, što još možete poželjeti za održavanje filatelističkih akcija!!

Nije nam trebalo mnogo vremena da s novom ravnateljicom Gimnazije „A.G. MATOŠ“, interesantni je podatak da je upravo na dan otvorenja izložbe gospođa Šlogar preuzela dužnost ravnateljice Gimnazije pa tako surađujemo od prvog dana !!, nađemo zajednički jezik i onako općenito dogovorimo filatelističke aktivnosti za jesen. Tako smo predložili organiziranje tematskih izložbi u Gimnaziji, koje bi pratile nastavni program iz pjeđinih predmeta, no najvažnije je preliminarni dogovor o filatelističkoj akciji kojom bismo pokušali učenike gimnazije upoznati o filateliji i kroz nekoliko filatelističkih radionica zainteresirati za filateliju. Ta akcija bi se trebala odvijati odmah po početku nove školske godine, a nadamo se da će ta akcija iznjedriti zabočku grupu polaznika Male škole filatelije u Trakošćanu. Takav prijedlog odmah je podržao i gospodin Librić, ponudivši svoju suradnju, pa već sada smišljamo program tih radionica.

Moramo zahvaliti i pripadnicima medija, koji su se pojavili na otvorenju, koji su se oduševili izložbom. To potvrđuju i intervjui koje smo dali kako radiju tako i novinama, a opširna novinska izvješća o izložbi iznenadila su i nas.

Tako su značajni dio svojih izdanja izložbi posvetili Večernji list, Zagorski list i Zabočki list, a preslike tih izvještaja vam donosimo u nastavku.

I na kraju, evo povijesne priče o kliperu Marco Polo:

Koliko je nama poznato, kliper Marco Polo o kojem ovdje pišemo, prvi je brod na svijetu koji je nosio ime Marco Polo. Brod je izgrađen u brodogradilištu James Smith na lokalitetu Marsh Creek, Saint John, New Brunswick u Kanadi. Porinut je u more 17. travnja 1851. godine, i već u svoje vrijeme brod je bio slavan jer je njegov brodograditelj koristio napredne metode u projektiranju i gradnji broda. Današnji stručnjaci opisuju kliper Marco Polo kao da danas križate npr. Boing 747 i Concorde. Nažalost, brod je već prilikom porinuća doživio malu nezgodu, zaglavio je u mulju Marsh Creek brodogradilišta, koja je i ostavila vidljive posljedice: zbog nasjedanja na dno središnji dio broda je bio 15-ak centimetara viši od krajeva broda.

Već na svom prvom putovanju kliper Marco Polo je pokazao svoje putne sposobnosti: pod vodstvom kapetana Wiliama Thomasa of Saint Johna put od brodogradilišta New Brunswick do Liverpoola brod je prošao za samo 15 dana.

Brod je u početku zamišljen kao teretni brod, pa je kliper Marco Polo prvo vrijeme prelazio Atlantik prevozeći pamuk iz Alabame u Liverpool, pod zapovjedništvom novog kapetana Amosa Crosbyja iz Nova Scotia.

No, otkriće zlata u Australiji uzrokovalo je „zlatnu groznicu“ koja je izazvala potražnju za putničkim brodovima koji su trebali prevesti veliku količinu putnika prema Australiji. Tadašnji vlasnik broda Marco Polo, James Baines, koji je bio vlasnik Black Ball Line of Australian Packets shvatio je mogućnosti broda Marco Polo, te ga preuredio u putnički brod. Tako je kliper Marco Polo 4. srpnja 1852. godine napustio Liverpool na svom prvom putovanju kao putnički brod, sa 950 putnika i 60 članova posade. Odredište je bio Melbourne, u koji je stigao 18. rujna 1852. godine u 11:00 sati, nakon 76 dana. To je bio svejski rekord u trajanju puta od Liverpoola do Melbournea, jer normalno trajanje tog puta je bilo 100-120 dana. Na tom utovanju kapetan je bio James Nicol „Bully“ Forbes, škot iz Aberdeena, iz čijih zapisa je vidljivo da je kliper Marco Polo u južnim predjelima projedrio 1344 nautičke milje u 4 dana, sa najboljim dnevnim rezultatom od 364 nautičke milje.

Povratak za Liverpool je također bio za pamćenje. Kliper Marco Polo je napustio Melbourne 11. listopada 1852. godine, a u Liverpool je stigao 26. prosinca 1852. godine, opet nakon 76 dana. No, ovo povratno putovanje na relaciji Liverpool-Melbourne-Liverpool trajalo je ukupno 5 mjeseci i 21 dan, što je također bio svjetski rekord. Osim toga, Marco Polo bio je prvi brod koji je oplovio svijet za manje od 6 mjeseci, točnije 5 mjeseci i 24 dana,

Ni slijedeća putovanja klipera Marco Polo na ruti Liverpool-Melbourne-Liverpool nisu bila manje uspješna, no ipak nešto sporija od prvog. Drugo putovanje, također pod zapovjedništvom kapetana Forbesa, trajalo je 73 + 95 dana, a treće putovanje, sada pod zapovjedništvom kapetana McDonalda trajalo je 72 + 78 dana.

Nažalost, vrijeme i tehnologija polako su radili svoje. Brod, iako je i dalje bio izuzetno brz, nije mogao odolijevati konkurenciji. Nakon 15 godina i tisuća putnika, kliper Marco Polo posljednje putovanje kao putnički brod odradio je 1867. godine, kada je, kao i prvo putovanje, rutu od Melbournea do Liverpoola projedrio za samo 76 dana.

Nakon toga, brod je ponovno preuređen za prijevoz tereta, prvenstveno drveta.

Posljednje putovanje dogodilo se 1883. godine. 19. srpnja 1883. godine brod je posljednji puta isplovio natovaren drvenom građom. Prilikom prolaska kroz zaljev St. Lawrence, Montmorency, Quebec, u brod je počela prodirati voda, pumpe nisu uspjevale ispumpati vodu i kliper Marco Polo je potonuo 22. srpnja 1883. godine, nedaleko obale kod Cavendisha, Prince Edward Island. Mjesto gdje je potonuo kliper Marco Polo i njegovi ostaci danas je zaštićena ronilačka lokacija.

No, tu nije kraj.

Priča kaže da je s obale potonuće klipera Marco Polo promatrala tada devetogodišnja djevojčica. Događaj je ostavio snažan dojam, jer se nešto kasnije ta djevojčica pojavila na nacionalnom natjecanju u kratkoj priči svojom pričom nazvanom „Brodolom Marca Pola“. I pobijedila.

Ta djevojčica zvala se Lucy Maud Montgomery i velika je kanadska spisateljica, poznata po nizu novela, koje su započele novelom *Anne of Green Gables*. Novela *Anne of Green Gables* napisana je 1905. godine, no tada nije objavljena. Objavljena je tek 1908. godine, pa je tako ova prigoda i obilježavanje 100. obljetnice objavljivanja novele *Anne of Green Gables*.

I to je to. Pogledate li, nakon cijele ove priče, detaljnije izgled žiga, sve će vam biti jasnije!

Kliper Marco Polo u svoju brodarsku tradiciju uključuju dvije velike zemlje: Kanada, jer brod je djelo kanadskih brodograditelja i potonuo je u kanadskim teritorijanim vodama, i Australija, jer je vlasnik broda u njegovim najsajnijim danima bila australaska brodarska kompanija. Stoga nije čudo da se kliper Marco Polo pojavio na poštanskim markama i prigodnim poštanskim žigovima obje države.

No, zbog njegovog imena poznatog moreplovca i istraživača, obzirom na mjesto rođenja, Korčulu, svojataju ga i Italija, u čijem posjedu je tada bila Korčula, i Hrvatska.

To je još jedan dokaz veličine istraživača i svjetskog putnika Marca Pola. Jer, da Marco Polo u svoje vrijeme nije bio velikan, vjerujte da se za njega danas nitko ne bi previše borio.

NOVA IZDANJA HRVATSKE POŠTE

1.7.2008. Dragovoljna doplatna marka vlč. Ivan Burik

HRVATSKA POŠTA je, u povodu 80. obljetnice rođenja vlč. Ivana Burika (1928.-2008.), tovarničkoga mučenika, na inicijativu udruge *Dr. Ante Starčević* iz Tovarnika i Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora, a uz suglasnost Hrvatskog sabora, s danom 1. srpnja 2008. godine pustila u promet dragovoljnu doplatnu poštansku marku s likom vlč. Burika, koji je ubijen za vrijeme okupacije Tovarnika, 1991. godine.

Sukladno Zakonu o doplatnim markama, doplatna marka vlč. Ivan Burik nominale je 1,15 kn, što predstavlja 50% poštarine za standardizirano pismo prve težinske grupe u domaćem prometu.

Marka je izdana u šalterskom arku od 50 maraka, dragovoljna je, što znači da nema zakonske obveze za njezino korištenje, a biti će u prodaji do 31. listopada 2008. godine.

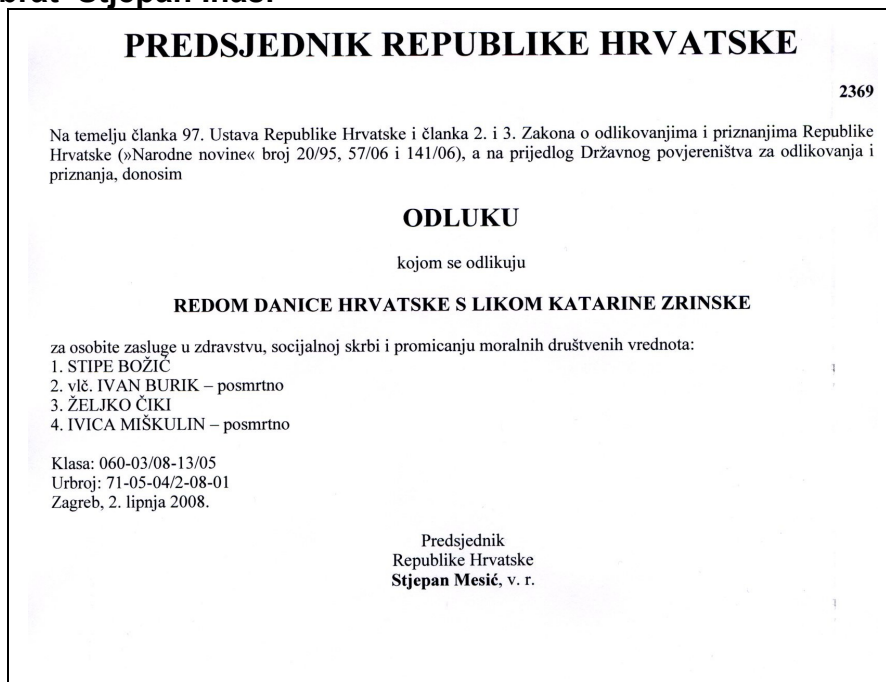
Vlč. Ivan Burik ubijen je 9. listopada 1991. godine u Tovarniku, a vodi se kao jedini katolički svećenik ubijen u Domovinskom ratu.

Ubili su ga pripadnici srpske paravojne četničke formacije „Dušan Silni“, nekoliko dana nakon okupacije Tovarnika.

Temeljem prijedloga koji su Hrvatska udruga *Dr. Ante Starčević* iz Tovarnika te Hrvatsko društvo logoraša srpskih koncentracijskih logora poslali početkom godine Povjerenstvu za odlikovanja i priznanja Predsjednika Republike, za svoje djelovanje tijekom života vlč. Ivan Burik posthumno je 2. lipnja odlikovan Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske „za osobite zasluge u zdravstvu, socijanoj skrbi i promicanju društvenih vrednota“, kako stoji i odluci o odlikovanju.

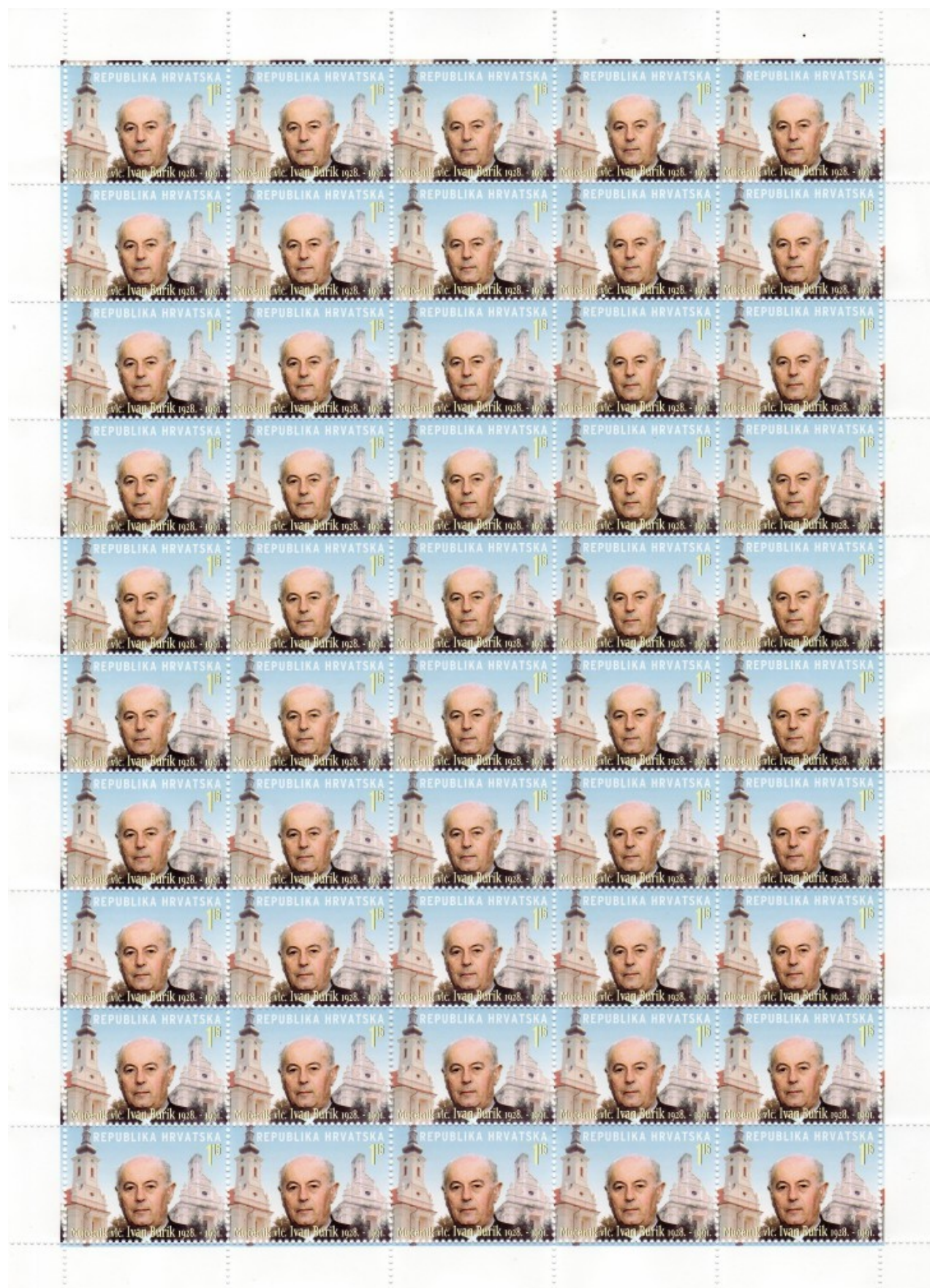
Odlikovanje je, na svečanoj ceremoniji održanoj 20. lipnja 2008. godine, preuzeo svećenikov brat Stjepan Ihas.

Red Danice hrvatske je odlikovanje Republike Hrvatske koje zauzima trinaesto mjesto u važnosnom slijedu hrvatskih odlikovanja. Red je ustanovljen 10. ožujka 1995. godine. Red se dijeli na sedam jednako vrijednih odlikovanja:

- ♣ **Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića** - dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za kulturu,
- ♣ **Red Danice hrvatske s likom Blaža Lorkovića** - dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za gospodarstvo,
- ♣ **Red Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića** - dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za znanost,
- ♣ **Red Danice hrvatske s likom Nikole Tesle** – dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za izumiteljstvo,
- ♣ **Red Danice hrvatske s likom Franje Bučara** – dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za [šport](#),
- ♣ **Red Danice hrvatske s likom [Katarine Zrinske](#)** - dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih društvenih vrednota,
- ♣ **Red Danice hrvatske s likom Antuna Radića** - dodjeljuje se hrvatskim i stranim državljanima za osobite zasluge za prosvjetu.

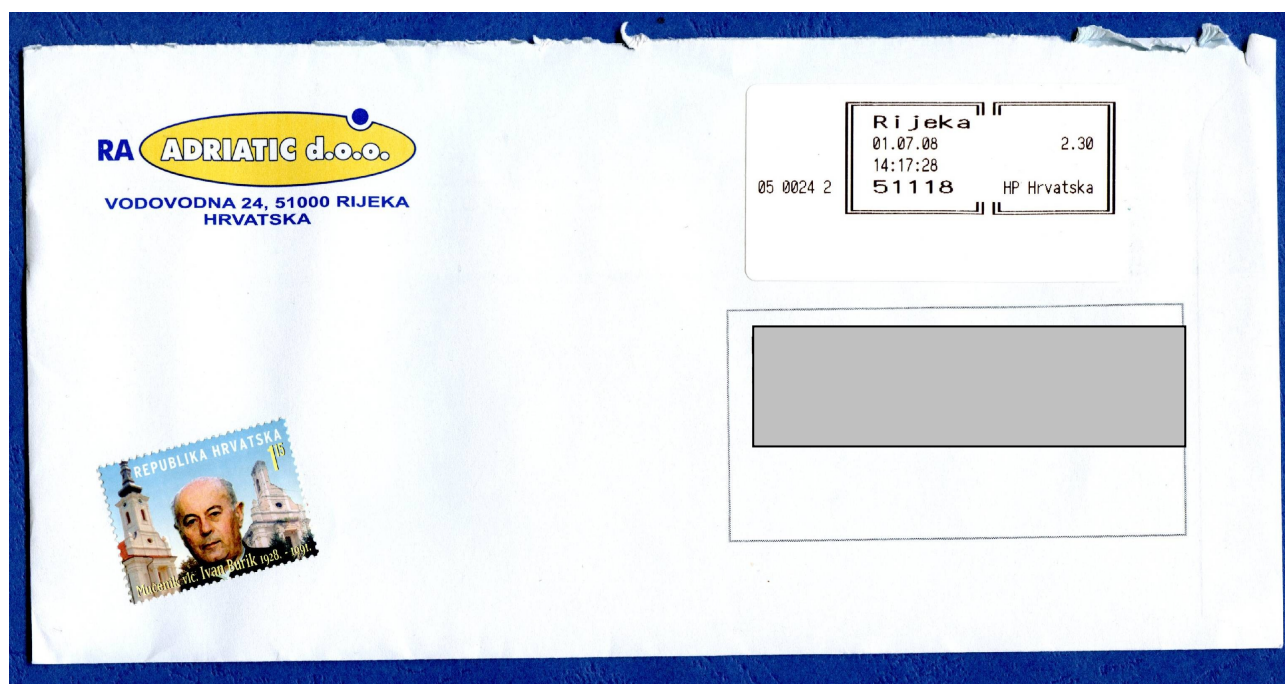
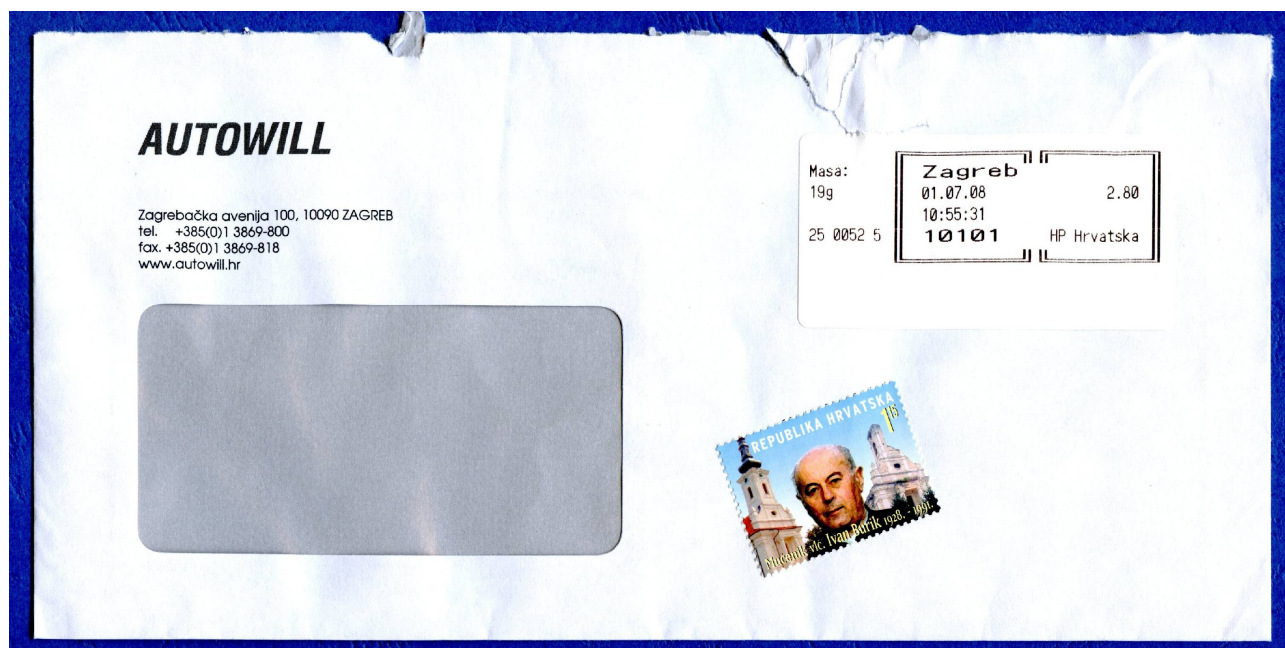

Evo i životopisa vlč. Ivana Burika, kojeg prenosimo s web stranice Zupe Sv. Mateja iz Tovarnika:

Ivo Burik, rođen 4. studenoga 1928. godine u selu Neštin, filijali župe Ilok. Završivši šest razreda škole, zarana se i zakratko zaposlio kao pisar u rodnom selu. Pri kraju drugoga svjetskog rata morao je s majkom i bratom (oca su mu zaklali partizani) bježati 1943. iz Neština u Ilok; 1944. pred srijemskom frontom u Slavoniju. u Strizivojnu; zakratko natrag u Vinkovce, a onda 12. travnja 1945. sve do Bleiburga. Vraćeni od Engleza, stigli su u Maribor i tu su se on, majka i brat pridružili manjoj grupi ljudi koji su krenuli u Domovinu: ponajviše sami, mimo svih skupina, kroz polja i puteljke. Opet su se našli u Strizivojni. Dalje se, obaviješteni o opasnostima, nisu usudili vraćati. Do 1948. je čuvao seoske ovce. Zatim je do 1950. u vojsci, pa po povratku, opet zakratko, službenik u mjesnoj zajednici. S još tridesetoricom iz osječkog i đakovačkog područja poslan je na doškolovanje (kurs) za statističara u Zagreb. Ispite je položio samo on i još jedan sudionik. U toj je struci radio kratko i u Đakovu. Komunisti su ga otkrili i istjerali s posla. Privatno je polagao gimnaziju, dijelom i na Šalati u Zagrebu. Već kao zreo čovjek, pošao je na teologiju u Đakovo. Studij je redovito završio. Za svećenika je zaređen 6. ožujka 1960. u svojoj trideset drugoj godini. Prve tri godine (1960.-1963.) bio je kapelan u đakovačkoj župi, koja je tada imala velike filijale. Unatoč vrlo nepovoljnim okolnostima, u svim je filijalama podigao prostrane sakristije za prve katehetske dvorane, u svim selima započeo intenzivni pastoral te pripremio put da filijale postanu samostalne župe. To su današnji Viškovci, Đakovačka Satnica i Đakovački Selci. Drugo, najveće i posljednje radno polje bio mu je Tovarnik.

Punih 28 godina bio je župnik u Tovarniku. Došao je 1. srpnja 1963. godine na još uvijek žive moralne i materijalne rane i ruševine, posljedice drugoga svjetskog rata. Radin i uporan, oštro principijelan i očinski brižan, kao da nije pristajao tromom mentalitetu okoline. No uskoro su svi otkrili njegove vrline; prije svega iskrenu i djelatnu zauzetost na svakom području. Latio se posla: sistematske obnove župskih objekata i župne zajednice. Planskim radom, velikim dijelom osobnim, od stare crkve načinio je uzoran novi sakralni objekt, sagradio novi župni dom. Njemu svojstvenim radišnošću, bez propuštenog sata, katehizirao je djecu i mlade, ozbiljnom riječju obnavljao zapuštena i zastrašena srca odraslih. Stigao je vlastitim rukama obrađivati i podašnu srijemsku župnu zemlju, voditi uzorno gospodarstvo. Po slamnatom šeširu široka oboda izdaleka su ga prepoznavali kad je selom prolazio na traktoru. Uz pastoralni i taj je poljodjelski posao znao, volio i morao raditi. Morao, da bi osigurao isplatu neprestanih radova na velikoj crkvi, dvorani, sakristiji... Nikad nije stigao na godišnji odmor, ali je postigao da ga svi s poštovanjem susreću i redovito se s njim savjetuju. Posebni je ugled, moglo bi se reći status, imao pred pravoslavnim stanovnicima. Nema ga u selu s kojim se nije poznavao, tko ga ne bi pozdravio i upitao za zdravlje, za najbolje pšenično sjeme, najpovoljniju rasu stoke, gradnju nove gospodarske zgrade ili neku sasvim osobnu potrebu. Ubijen je 9. listopada 1991. godine u župnoj kući u Tovarniku, a pokopan je 31. siječnja 1998. godine sa svojim župljanima, koji su, kao i on, ubijeni iz mržnje.

Na kraju, evo i filatelističkog materijala nastalog prvog dana uporabe dragovoljne doplatne marke „Mučenik vlč. Ivan Burik 1928-1991“ :

Prikazani materijal pronašao sam u pošti jedne ugledne zagrebačke tvrtke.

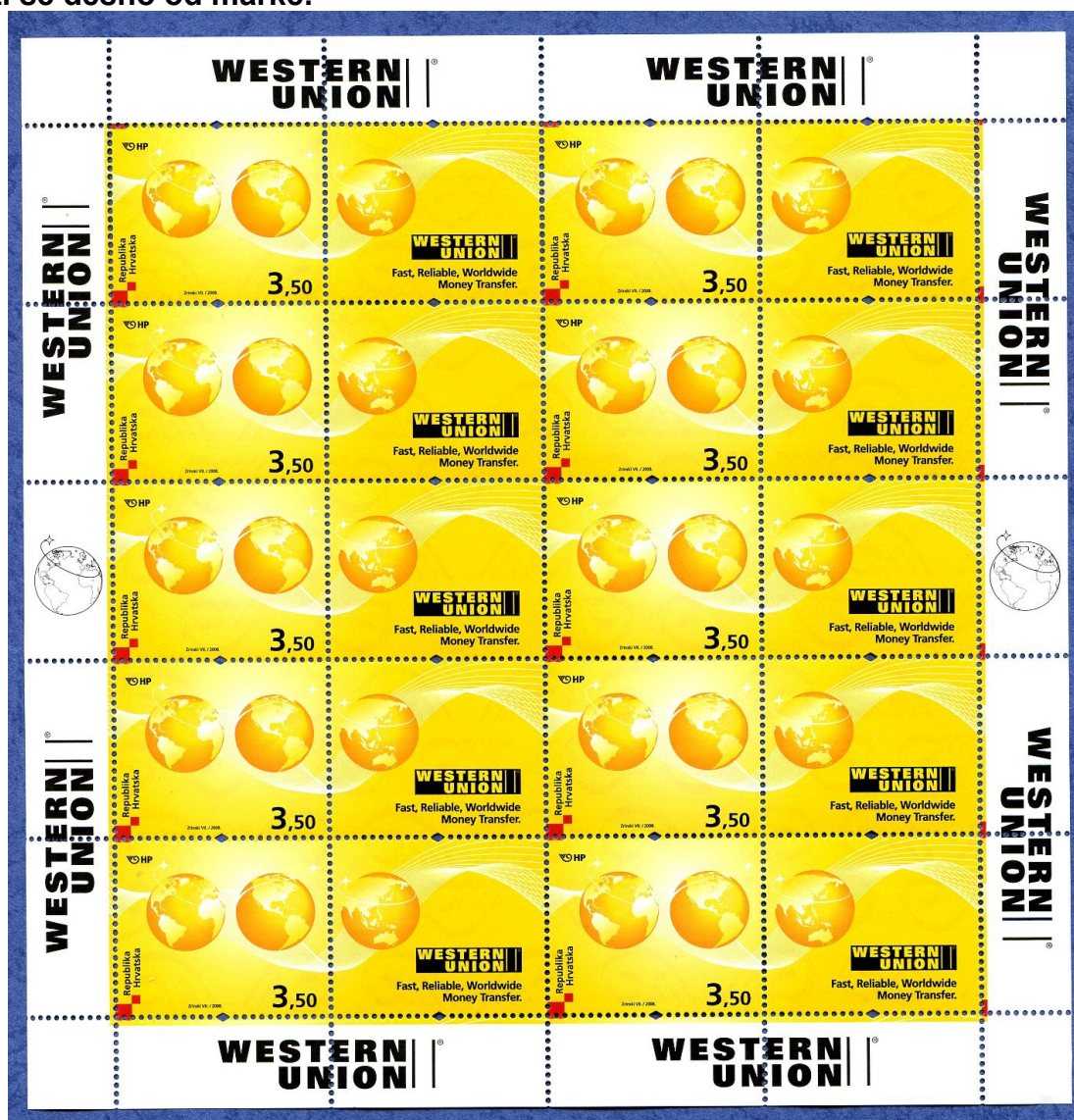
Nažalost, dobrovoljni rad i dobrovoljni prilozi u Hrvatskoj nisu baš cijenjeni, posebno ako nisu promidžbeno potpomognuti televizijom. To potvrđuje i činjenica da sam, kopajući tog dana po prispjelim poštanskim pošiljkama, među pedesetak pošiljki pronašao samo ove dvije pošiljke s dragovoljnom doplatnom markom. Ostale pošiljke, bile su uobičajno, bez dragovoljne doplatne marke.

11.7.2008. Komercijalna marka WESTERN UNION

Dana 11. srpnja 2008. HRVATSKA POŠTA d.d. pustila je u promet novo, treće po redu, izdanje nove vrste maraka, tzv. komercijalne marke, na kojima je komercijalni motiv (reklama). Ovaj puta to je reklama tvrtke WESTERN UNION.

Kao i kod prethodna dva izdanja komercijalne marke, izdanje se sastoji od 10 identičnih maraka tiskanih u sutisku za privjeskom koji je reklamnog karaktera, i nalazi se desno od marke.

Dakle, iako arak ima 20 pozicija, u njemu je samo 10 poštanskih maraka. Svaka marka je nominale 3,50 kn, što otkriva da je marka namijenjena prvenstveno plaćanju poštarine za standardizirane dopisnice i razglednice u međunarodnom prometu, čime se naglašava i međunarodna djelatnost tvrtke WESTERN UNION. Samim time što će se najvjerojatnije koristiti u međunarodnom prometu, nećemo je često vidati na domaćim pošiljkama, pa ako u budućnosti negdje na međunarodnim izložbama naletite na razglednicu ili dopisnicu s tom markom, nemojte previše razmišljati oko kupovine.

Cjelokupna naklada ovog izdanja je 100000 komada.

Kao i svako drugo izdanje potanskih maraka, i ovoizdanje prati prigodni žig PRVOG DANA.

Evo što o ovom izdanju piše u prospektu koji prati izdanje:

Već više od 150 godina Western Union je simbol povjerenja u povezivanju prijatelja, obitelji i poslovanja širom svijeta. Sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, Western Union Financial Services Inc. vodeća je tvrtka u pružanju usluga prijenosa novca. Cilj Western Uniona je omogućiti brze, jednostavne i pouzdane prijenose novca milijunima ljudi, svakodnevno, s jednog kraja svijeta na drugi. U Sjedinjenim Američkim Državama usluga prijenosa novca uvedena je 1871. godine. Od tada pružanje ove vrste usluge neprekidno raste. Danas je Western Union jedna od najvećih tvrtki u industriji prijenosa novca. Western Union i njegove podružnice Orlandi Valuta, Vigo i Pago Fácil su lideri u globalnom prijenosu novca, a svojim korisnicima pružaju brz, pouzdan i jednostavan način slanja novca diljem svijeta, mogućnost plaćanja računa ili naručivanja novca koristeći se pritom širokom mrežom od približno 320 000 zastupničkih lokacija u više od 200 država i teritorija. Diljem svijeta Western Union uglavnom djeluje uz pomoć mreže agenata kao što su banke, poštanski uredi ili maloprodajne trgovine. Gotovo 70 posto agenata Western Uniona izvan SAD-a čine banke ili poštanski uredi koji posjeduju neovisnu licenciju i čiji rad potpada pod vlastitu pravnu nadležnost. Prema izvještaju Aite Group za 2005. godinu, obujam svjetskog tržišta doznaka iznosio je 269 milijardi američkih dolara, pri čemu je udio tržišta Western Uniona procijenjen na 17,4 posto. Diljem svijeta Western Union obavlja više od 396 milijuna novčanih transfera godišnje. Dana 29. rujna 2006. godine Western Union je prvi put uvršten na njujoršku burzu (NYSE) kao neovisna tvrtka. Sa 6000 zaposlenika i više od četiri milijarde dolara prihoda, Western Union nastavlja poslovati na globalnom tržištu doznaka proširujući mrežu svojih agenata. Western Union i dalje radi na kapitaliziranju dugoročnih globalnih migracijskih trendova i povećanju međunarodnih doznaka. Izlazak na njujoršku burzu Western Unionu omogućuje fokusiranje na osnovno poslovanje, daljnje jačanje svoje tržišne marke te proširivanje i produbljivanje odnosa s klijentima i agentima, kao i reinvestiranje gotovine u rast poslovanja. Western Union Money Transfer je usluga elektroničkog prijenosa novca kojom se na pouzdan i jednostavan način novac prenosi diljem svijeta u svega nekoliko minuta (isplata provedene novčane transakcije ovisi o radnom vremenu zastupništva i vremenskim zonama). Korisnici usluga Western Uniona su različiti: migranti, koji dio svojih primanja šalju najmilijima; roditelji, čija djeca studiraju u inozemstvu; stručnjaci na poslovnim putovanjima ili turisti. Osnovnu korisničku skupinu čine emigranti u razvijenim zemljama koji svoju zaradu šalju u domovinu. Prijenosom novca na jednostavan način pružaju financijsku pomoć i potporu svojim bližnjima. Kao financijski posrednik među ljudima, Western Union im pomaže u očuvanju veza i održavanju kontakata.

I kod ovog izdanja komercijalne marke, kao i kod prethodna dva izdanja, sama organizacija šalterskog arka, sa markom u sutisku, omogućava barem dvije različite kombinacije sutiska; sa reklamnim privjeskom s desne strane (što je zamisao dizajnera marke), ali i sa reklamnim privjeskom s lijeve strane, koji obzirom na motiv marke i privjeska uopće nije nelogičan.

I na ovoj komercijalnoj marci se, unutar same marke, pored godine pojavljuje i oznaka mjeseca izdavanja marke, zbog lakšeg praćenja roka važenja od godine dana.

I kod ovog izdanja komercijalne marke se na obodu šalterskog arka pojavljuje privjesak sa logotipom EWSTERN UNION-a, što omogućava još dvije dodatne kombinacije maraka ovog izdanja.

Za razliku od prvog komercijalnog izdanja izdanja VW BUBA, kod kojeg svaki takav rubni privjesak (lijevi i desni) postoji po tri puta u šalterskom arku, kod WESTERN UNION izdanja, kao i kod ADRIS izdanja, takav se rubni privjesak pojavljuje samo po jednom u šalterskom arku, što ga čini i tri puta rjeđim.

Naravno, sav taj raznoliki materijal mogao se koristiti na pismima prvog dana, pa evo njegovog prikaza.

Ovako izgledaju pisma sa iskorištenim parovima u „normalnom“ sutisku i s privjescima lijevo i desno do marke:

Ovako izgledaju pisma sa iskorištenim parovima u „obrnutom“ sutisku:

I na kraju pisma sa iskorištenim cijelim jednim redom iz arka, bez i sa privjescima sa oboda arka:

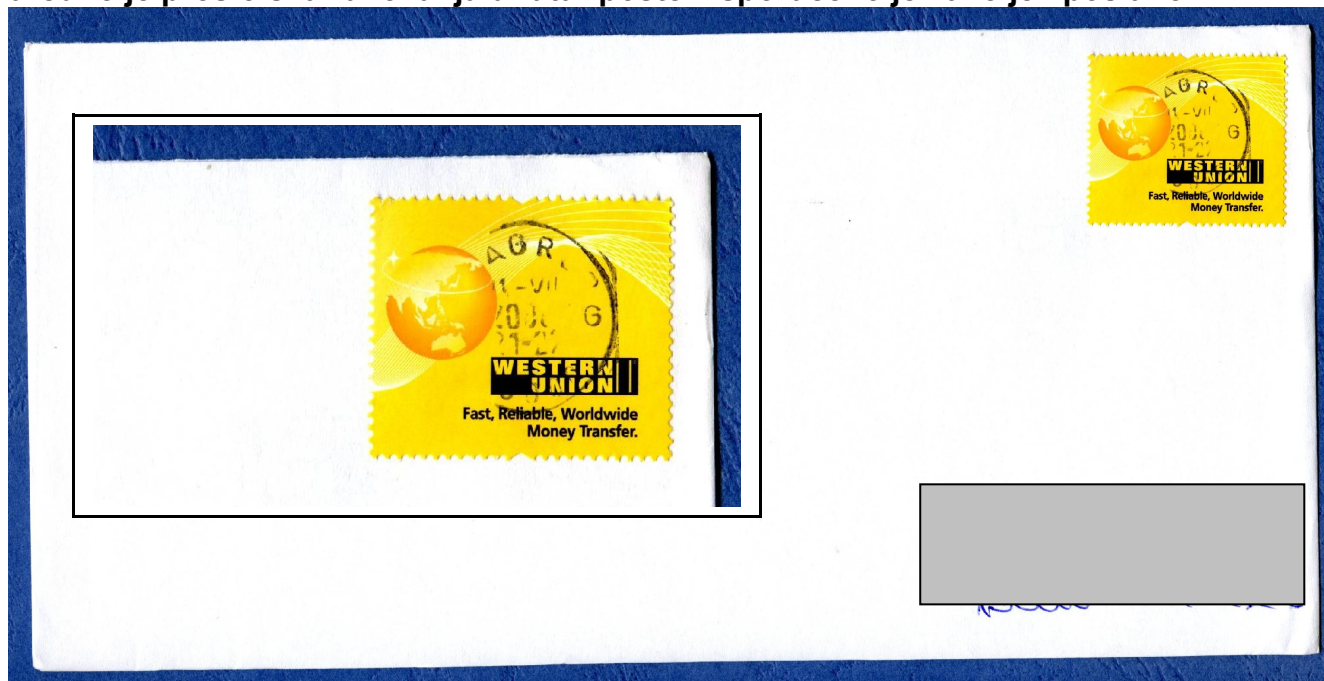
Naravno da su me privjesci i ovog izdanja inspirirali za provjeru filatelističkog poznavanja poštanskih maraka i koncentriranosti poštanskih službenika.

Rezultat vam prikazujem!!

Prvi komplet, od dva pisma, ubačena u uložnicu na pošti u Jurišićevoj uredno je prošlo sva rukovanja unutar pošte i isporučeno je kako je i poslano.

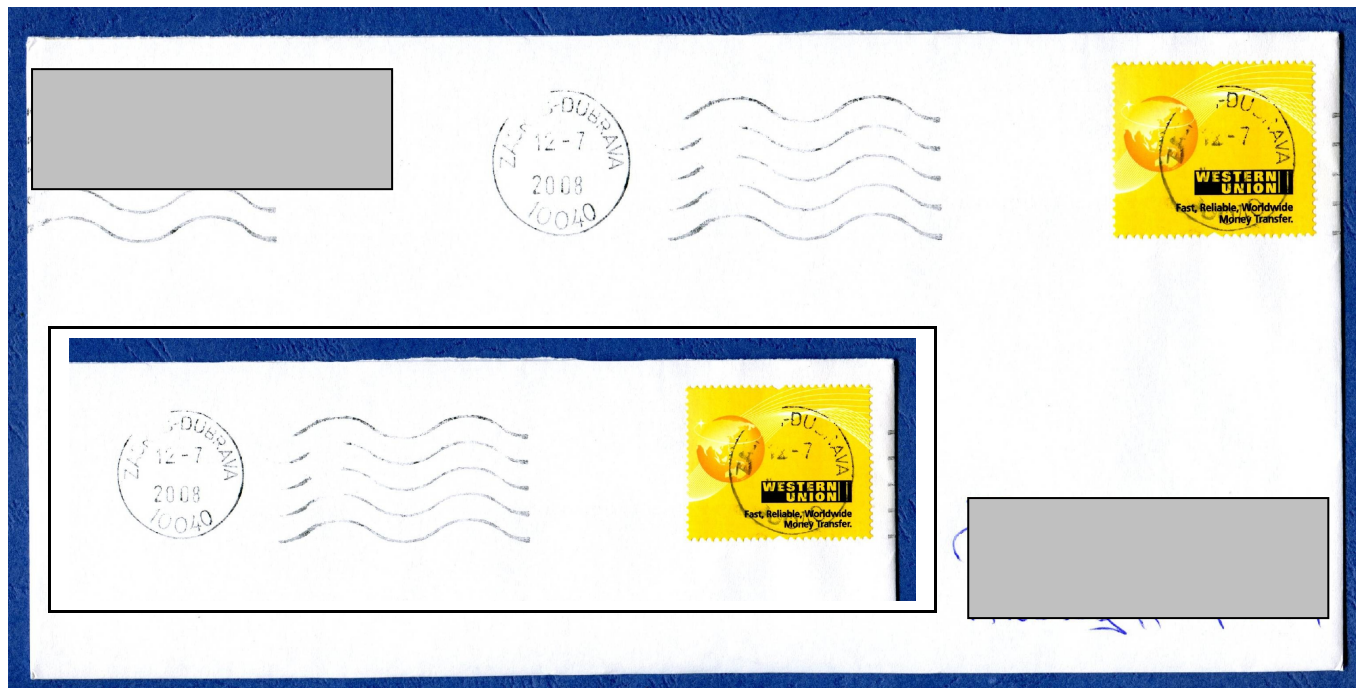

Drugi komplet od dva pisma ubačena u uložnicu na pošti Branimirova također je uredno je prošlo sva rukovanja unutar pošte i isporučeno je kako je i poslano.

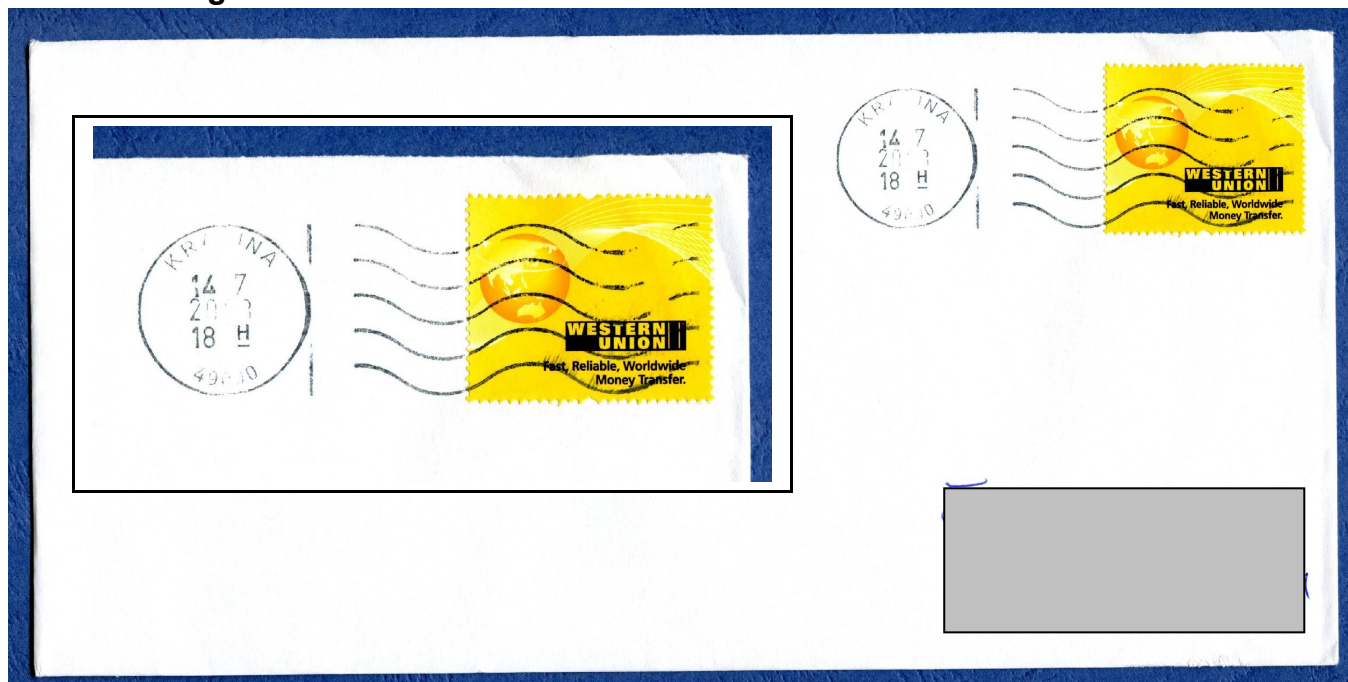

Ni pismo ubačenim u uložnicu u poštanskom uredu 10040 ZAGREB u Dubravi nije „terećeno“, već je uredno poništeno strojem za poništavanje maraka. Istina, s datumom 12. srpnja, što je bila subota, jer je pismo u uložnicu ubačeno prekasno da bi već istog dana bilo obrađeno i proslijeđeno.

Slično je bilo i sa pismom ubačenim u poštanski sandučić poštanskog ureda 49000 KRAPINA. No, kako je pismo ubačeno nakon 17:00 sati, poštanski sandučić je ispražnjen tek u ponedjeljak 14.srpnja 2008. godine, pa je žig stroja za poništavanje maraka od tog datuma.

Jedini izuzetak je pismo bačeno u poštanski sandučić poštanskog ureda 49210 ZABOK. Ono je ručno žigovano prvog dana uporabe komercijalne marke WESTERN UNION, ali je negdje tijekom svog putovanja dobilo oznaku „terećenja“ T. No, ako je oznaka „terećenja“ zato jer je upotrijebljen privjesak, a ne marka, nije li pravilnije marku prekrižiti bez žigovanja, i time pokazati da se taj „papirić“ ne prihvaća kao poštanska marka.

Kao i kod prethodnih izdanja komercijalnih maraka, zaključak donesite sami!

IZ POŠTANSKE POVIJESTI

U prošlom broju GLASILA obradili smo jednu od najpoznatijih svjetskih filatelističkih grešaka, tzv. „inverded Jenny 24c“, kod koje je zbog tiska u dvije boje, u dvije faze s dvije različite tiskarske ploče došlo do obrnutog tiska plave boje i motiva aviona koji je tom bojom tiskan.

Ta greška tiska je najspektakularnija, ali nije i jedina greška tiska prve američke avionske marke Jenny 24c.

Obzirom da je tisak marke izvršen u dvije zasebne faze i s dvije tiskarske ploče, neusklađenost položaja tiskarskih ploča uzrokovala je pomake jedne faze prema drugoj. Iako te greške nisu spektakularne kao obrnuti tisak plave boje, dio slave tiskarske greške obrnutog tiska prenešen je i na njih.

Tako je poznata greška „Grounded Jenny 24c“ ili u našem prijevodu „prizemljena Jenny“, kod koje je plava vinjeta aviona tiskana značajno pomaknuta prema dolje, u krajnjim slučajevima značajno preko crvenog dijela marke.

Moguće je razlikovati nekoliko nivoa pomaka tiska plave vinjete aviona, od jedva vidljivog, koji tek diran crveni tisak preostalog dijela marke, do izuzetno značajnih pomaka u crveni dio marke.

Po postojećoj definiciji, da bi marka mogla biti proglašena grekom „grounded Jenny 24c“ tisak plave boje mora barem malim dijelom prekrivati tekst CENTS u crvenoj fazi tiska. Ukoliko je tisak plave boje pomanut prema dolje, ali ne dira tekst CENTS, takva greška se naziva „Low Flying Plane“, ili u prijevodu „nisko leteći avion“, i nije toliko interesantna, iako na aukcijama pojedinačni primjerci marke dosežu isključnu cijenu od preko 1000\$.

Prave marke „grounded Jenny 24c“ potječu iz tri šalterska arka. Prvi otkriveni arak greške „grounded Jenny 24c“ bio je vlasništvo poznatog filatelističkog trgovca J. Klemanna iz tvrtke Nassau Stamp Company, koji je arak i razdijelio upojedinačne marke i veće blokove. Drugi poznati arak otkriven je tek 1946. godine kada je 4. studenog prodan kao dio zbirke Thomasa A. Matthews-a na aukcijskoj prodaji aukcijske kuće H.R. Harmer, akupio ga je Georges A. Medawar. Izdavač Sanabria Airmail Catalogue, po čemu je taj arak i prozvan Sanabria arak. Otkriće trećeg arka marke „grounded Jenny 24c“ objavio je filatelistički specijalist Joseph R. Kirker Jr. 21. u Linn's Stamp News časopisu u broju od 21. travnja 1986. godine.

Jedan takav značajni, čak vrlo spektakularni, pomak tiska plave boje prema dolje prikazujemo vam u nastavku.

Prikazani četverac jedan je od najznačajnijih pomaka tiska plave boje. Uz njega ide i PF certifikat s izjavom o prethodno „falcanjoj“ gumi, koju svi stručnjaci osporavaju, tvrdeći da se radi o izvornoj, originalnoj i netaknutoj gumi.

Četverac se nedavno, 8. svibnja 2008. godine, pojavio na aukcijskoj prodaji kuće Siegel Auction Galleries, kada je ponuđen po procijenjenoj cijeni od 20.000-30.000 \$, a prodan je po iskličnoj cijeni od 62.500 \$.

Pamti se pojavljivanje ovog četverca 22. svibnja 2007. godine na aukcijskoj prodaji tzv. Saddleback zbirke američkih grešaka i blokova s oznakama ploča, kada je kod Siegel Auction Galleries ponuđen po procijenjenoj cijeni od 15.000-20.000\$, a prodan je po iskličnoj cijeni od 28.000\$.

Isti četvrec bio je 31. svibnja 2003. godine na aukcijskoj prodaji Siegel Auction Galleries ponuđen po pricijenjenoj cijeni od 15.000-20.000\$, a prodan je o iskličnoj cijeni od 19.500 \$.

Na ovom četvercu avionski kotači prekrivaju slovo C u CENTS, po čemu se može prepoznati i većina maraka „grounded Jenny 24c“ iz tog arka.

Poznati su i značajniji pomaci tiska plave boje, no samo na pojedinačnim markama.

Tako je marka iz tzv. Pasadena zbirke 16. lipnja 2007. godine ponuđena na prodaju po procijenjenoj vrijednosti od 1.500-2.000\$, a prodana po iskličnoj cijeni od 4.250\$.

Marka s pozicije 87 iz Sanabria arka, s vrlo izraženim pomakom tiska plave boje prema dolje ponuđena je 16. linja 2007. godine na prodaju po procijenjenoj cijeni od 5.000\$-7.500\$, a prodana po iskličnoj cijeni od 5.750\$.

Marka s vjerojatno najizraženijim pomakom tiska plave boje, kod koje dio tiska plave boje prelazi čak i crveni okvir marke, ponuđena je 15. svibnja 2003. godine na aukcijskoj prodaji Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeno od 1.500-2.000\$, a prodana je po iskličnoj cijeni od 4.750\$. Ako pretpostavimo da je desni okomiti rub marke originalno obrezan, onda je ova marka dio prve naklade marke.

Poznat je i četverac greške „grounded Jenny 24c“ iz donjeg lijevog ugla arka, sa inicijalima gravera S.De.B, koji također potječe iz Sanabria arka. Taj četverac je 12. rujna 2000. godine ponuđen na aukcijskoj prodaji Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeni od 10.000-15.000\$, a prodan po iskličnoj cijeni od 22.000\$.

Iako, zbog postojanja tri arka maraka s greškom „grounded Jenny 24c“, teoretski mogu postojati tri četverca s inicijalima gravera, ovaj četverac je za sada jedini poznati. Kako je moguće da greška tiska plave boje nije ista kod svih maraka u sva tri poznata arka, moguće je da pomak tiska plave boje u prostala dva četverca s inicijalima gravera nije takav da se te marke mogu proglasiti greškom „grounded Jenny 24c“.

Osim pomaka tiska plave boje prema dolje, što je rezultiralo greškom nazvanom „grounded Jenny 24c“, poznati su pomaci tiska plave boje i u drugim smjerovima.

Tako je poznat pomak tiska plave boje prema gore, ali ne u toliko značajnoj mjeri da bi takav pomak mogao biti prozvan greškom.

Pomak tiska plave boje u lijevo rezultirao je greškom koja se naziva „Fast Plane“, ili u prijevodu „brzi avion“.

No, takva greška nema ni dio popularnosti greške „grounded Jenny 24c“. Jedna marka takvom „Fast Plane“ greškom 18. listopada 2000. godine je ponuđena na prodaju kod Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeni od 200-300\$, i prodana je po iskličnoj cijeni od 210\$, što samo dokazuje tvrdnju o bitnijoj nepopularnosti ovog specijaliteta.

Slična marka je 12. studenog 2007. godine ponuđena na prodaju kod Siegel Auction Galleries po procijenjenj cijeni os 150\$, a prodana po iskličnoj cijeni od 500\$.

Istina, tijekom ranih godina ovog stoljeća, Ni četverci „Fast Plane“ greške nisu rijetki, no ni oni ne postižu neke spektakularne cijene:

Čak i kad se radi o četvercima s rubnim oznakama i brojem ploče, postignute cijene su vrlo skromne: tako je ovaj prikazani četverac 19. lipnja 2007. godine ponuđen po početnoj cijeni od 280 \$, a prodan po iskličnoj cijeni od više nego skromnih 650\$.

I na kraju ovih naših priča o marci Jenny 24c, spomenimo još i aukcijska dostignuća „normalne“ marke i njezinih većih blokova.

Izuzetno dobar primjerak marke Jenny 24c, praktički savršenog centriranja što potvrđuje i PSE certifikat XF-Superb 95, 12. studenog 2007. godine ponuđen je na prodaju preko Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeni od 150\$, a prodan po iskličnoj cijeni od 525\$.

Marka s crvenim brojem ploče 8492 na gornjem rubu arka, također izuzetne kvalitete što potvrđuje pridruženi PSE certifikat Superb 98 Jumbo, 23. lipnja 2008. godine je ponuđena kod Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeni od 150\$, a prodana po iskličnoj cijeni od 2500\$. Bitno je naomenuti da postoje svega dvije marke Jenny 24c bolje kvalitete od ove, i još samo dvije marke Jenny 24c iste kvalitete kao ova. Činjenica da ova marka ima i oznaku ploče, što nije utjecalo na certifikat o kvaliteti ove marke, samo je još doprinijelo izuzetnoj postignutoj cijeni od 2500\$.

Marka s plavim brojem ploče 8493 na gornjem rubu arka, također vrlo dobre kvalitete što potvrđuje pridruženi PSE certifikat XF-Superb 95 Jumbo, 25. ožujka 2008. godine ponuđena kod Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeni od 150\$, a prodana po iskličnoj cijeni od 850\$.

Kao što smo u prethodnom broju GLASILA opisali, marka Jenny 24c tiskana je u tri naklade. Prva je propznatljiva po tome što su gornji i desni rub arka obrezani, pa tako ne postoje blokovi te marke s brojem ploče, osim onog jednog četverca marke „inverted Jenny 24c“ kod kojeg je i broj ploče otisnut naopačke.

U slijedećoj nakladi, radi lakšeg praćenja kvalitete te eventualnog spriječavanja ponovnog obrnutog tiska plave boje, pored brojeva ploča na gornji rub arka dodan je tekst TOP u plavoj boji. U toj drugoj nakladi tiskano je vrlo malo araka, pa su i kompletni blokovi maraka s brojevima ploča i samo plavim tekstom TOP vrlo rijetki.

Jedan takav dvadeseterac je 7. lipnja 2008. godine ponuđen na prodaju kod Siegel Auction Galleries po procijenjenoj cijeni od 12.500 \$, no ostao je neprodan.

Dvanaesterci marke s oba broja ploče i tekstovima TOP u crvenoj i plavoj boji, koji potječu iz treće naklade marke Jenny 24c, mnogo su uobičajniji i češće se pojavljuju na aukcijskim prodajama.

Tako su 23. lipnja 2008. godine kod Siegel Auction Galleries na prodaju ponuđena dva takva dvanaesterca, oba po procijenjenoj cijeni od 2100\$.

Jedan od njih je prodan po iskličnoj cijeni od 850\$

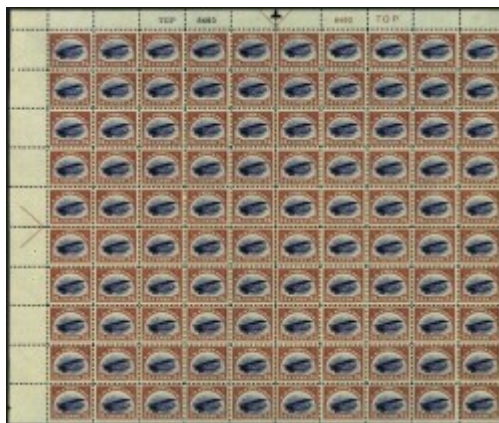
dok je drugi, zbog činjenice da je jedna marka, ona na poziciji broj 5, u tom dvanaesteru izuzetne, praktički savršene, kvalitete, prodan po iskličnoj cijeni od 1.150\$.

Na aukcijskoj prodaji 25.ožujka 2008. godine kod Siegel Auction Galleries je ponuđen dvanaesterac s brojevima ploča i oznakom TOP u obje boje, dakle iz treće naklade marke, ali s pomakom tiska plave boje u lijevo, čime je kvalificiran kao „fast plane“ greška, po procijenjenoj cijeni od 2.100\$, a prodan po iskličnoj cijeni od 2.700\$.

Ne sjećam se da sam na aukcijskim prodajama vido cijeli šalterski arak marke Jenny 24c iz prve ili druge tiskarske naklade. No, 7. lipnja 2008. godine na aukcijskoj prodaji Siegel Auction Galleries ponuđen je cijeli šalterski arak iz treće tiskarske naklade, po procijenjenoj cijeni od 14.020\$, no postigao je isključnu cijenu od samo 10.000\$.

I na kraju, još jedna nepoznata činjenica.

Prvo ime vezano uz grešku „inverted Jenny 24c“ sigurno je ime Williama T. Robeya, čovjeka koji je kupio i otkrio cijeli arak greške „inverted Jenny 24c“.

Prodajom cijelog arka za 15.000\$ William T. Robey se, možemo slobodno reći, obogatio.

Zahvaljujući bezbrižnijem životu, pokrenuo je posao vezan uz svoj hobi: filatelističku trgovinu.

Poznata su pisma koje je William T. Robey slao sa logotipom svoje filatelističke trgovine, a na kojima je za plaćanje poštarine iskorištena marka Jenny 24c, upravo ona koja ga je i proslavila, samo u svojoj ispravnoj varijanti.

I takva pisma su bila predmet aukcijskih prodaja.

Tako sam pronašao podatak da se jedno takvo pismo pojavilo 25. travnja 2007. godine na aukcijskoj prodaji Siegel Auction Galleries, gdje je ponuđeno po procijenjenoj cijeni od 200-300\$, a prodano po isključnoj cijeni od 300 \$. Više nego skromno!!

Isto tako, na aukcijskim prodajama se pojavljuju i pisma putovala upravo na prvom avionskom poštanskom letu, zbog kojeg je marka Jenny 24c i izdavana.

Takva pisma, interesantna skupljačima aerofilatelije, pojavljuju se često na aukcijskim prodajama, i bez obzira na crni ili crveni prigodni žig „Washington May 15, 1918 First Trip“ redovito postižu također skromne isključne cijene od 350-425 \$.

Kad već spominjemo prvu američku avionsku marku Jenny 24c te sve njezine greške tiska, moramo spomenuti svjetsku izložbu WASHINGTON 2006, koja se održavala od 27.5.-3.6.2006. godine u Washingtonu.

Posjetitelji te svjetske izložbe mogli su svojim očima vidjeti fantastičnog materijala, kako u natjecateljskim razredima tako i u počasnom razredu.

No, to je bila vjerojatno jedinstvena prilika na jednom mjestu za vidjeti najveći izbor svih grešaka uz marku „Jenny 24c“ .

Tako je u natjecateljskoj klasi bio izložen jednovitrinski izložak „Jenny: America's First Airmail Stamp and Most Famous Error“, u kojem je osim marke „inverted Jenny 24c“ bilo dokazano postojanje tri arka s greškom „grounded Jenny 24c“, te prikazana rekonstrukcija tzv. Sanabria arka greške „grounded Jenny 24c“. Izložak prikazan pod brojem 5602 na svjetskoj izložbi WASHINGTON 2006 osvojio je 90 bodova i zlatnu medalju. Kolika je vrijednost te zlatne medalje, odnosno kolika je vrijednost tog izložka, možete lako procijentati sami iz podataka koji su navedeni u rubrikama IZ POŠTANSKE POVIJESTI i SA SVJETSKIH AUKCIJA u prošlom i ovom broju GLASILA.

Isto tako, u počasnom razredu je bio izložen izložak „The 1918 „Inverted Jenny“ vlasništvo Williama H. Grossa, u kojem su po prvi puta prikazana četiri od šest poznatih četveraca marke „inverted Jenny 24c“, u vlasništvu iste osobe. U istom izložku prikazani su i službeno potpisani probni otisci svake od tiskarskih ploča u originalnim bojama, dakle crveni okvir s brojem ploče 8492 i plava vinjeta aviona s brojem ploče 8493. Ti probni otisci nisu vlasništvo William H. Grossa već su vlasništvo američkog National Postal Museuma, a u zajednički izložak su postavljeni kako bi se na jednom mjestu mogao vidjeti veličanstveni materijal.

Dodamo li da je na svjetskoj izložbi WASHINGTON 2006, u dijelu rezerviranom za filatelističke trgovce i trgovačke kuće, aukcijska kuća MYSTIC STAMP COMPANY prikazala i jedinstveni četverac „inverted Jenny 24c“ s obrnuto tiskanim brojem ploče 8393 na donjem rubu arka, tada je svjetska izložba WASHINGTON 2006 bila jedinstvena prigoda za uvid u vjerojatno najviše materijala „inverted Jenny 24c“, ali i ostalog materijala vezanog uz marku „Jenny 24c“ na jednom mjestu.

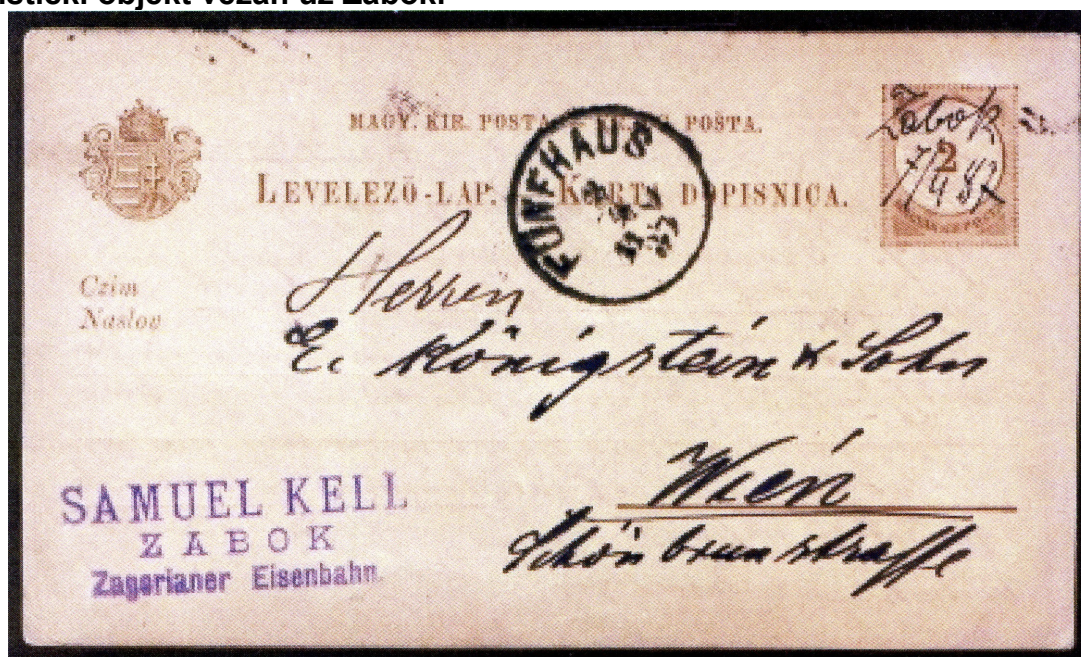

SA SVJETSKIH AUKCIJA

U ovim našim prikazima sa svjetskih aukcija po prvi puta se pojavljuje aukcijska kuća DARABANTH iz susjedne nam Mađarske.

Dana 15. srpnja 2008. godine završavala je njihova dopisna aukcija, 86. aukcija po redu. Iako po filatelističkom materijalu specijalizirana za mađarsko interesno područje, ipak i u tom dijelu filatelije se nađe materijala vezanog za naše porstore.

Ova 86. dopisna aukcija bila nam je interesantna jer se pojavio jedan izuzetan filatelistički objekt vezan uz Zabok.

Radi se o dvojezičnoj mađarsko-hrvatskoj dopisnici-cjelini koju je poslao SAMUEL KELL iz Zaboka, u ime Zagorskih željeznica vjerojatno kao njihov predstavnik, agent ili nešto slično, za Beč. Dopisnica sama po sebi ne predstavlja nikakvu rijetkost, da nema rukopisnog poništenja marke na dopisnici.

Jasno se vidi da je dopisnica primljena 7. travnja 1887. godine, a ako se sjetite naše akcije iz travnja, kada smo obilježavali 120 godina pošte u Zaboku, sve će vam biti jasno.

Dakle, radi se o filatelističkoj pošiljci koja je upućena iz Zaboka nešto više od godinu dana PRIJE nego je u Zaboku uspostavljen i otvoren redovni poštanski ured. Prava rijetkost!!

Naravno da smo u ovoj aukciji sudjelovali, vrlo visoko nudili sa željom da kupimo ovaj objekt. Dopisnica je ponuđena po početnoj cijeni od 3000 HUF, što je protuvrijednost od otprilike 13€, mi smo nudili visokih 16800 HUF, što predstavlja 72€, no na našu žalost još netko je shvatio o čemu se ovdje radi i dopisnica je prodana za 17000 HUF, što je 73 €.

Šteta, no tako je to u svakom poslu i hobiu pa i u filateliji.

Međutim, ovo je dokaz da rijetkog materijala još ima na filatelističkim tržištima, samo treba tražiti, tražiti, tražiti.

Bez obzira na to što ovaj filatelistički objekt nije završio u vlasništvu članova našeg društva, bitno je da smo taj objekt filatelističke povijesti Zaboka i krapinsko-zagorske županije primijetili i, što je najvažnije, dokumentirali za buduća vremena.

Tako ćemo, malo po malo, slagati veliki mozaik poštanske povijesti ovog našeg kraja.

GREŠKE I OSOBITOSTI NA MARKAMA REPUBLIKE HRVATSKE

ZRAČNA POŠTA ZAGREB-DUBROVNIK

U ovom broju prikazujemo vam probni otisak marke na glatkom i sjajnom papiru, također u formi deveterca, ali za razliku od onoga prikazanog u prošlom broju, na ovome su prikazane tiskarske faze crne i crvene boje kao na originalnoj marci.

FILATELISTIČKA POČETNICA

Kao što smo najavili, ova rubrika uvedena je kako bismo našim članovima približili osnovna pravila koja vrijede u našem hobiju, a prvenstveno se tiču pravila prilikom nastupanja na natjecateljskim izložbama.

S prošlim brojem GLASILO počeli smo objavljivati prijevode službenih pravilnika FIP (Federation International de Philatelie = Svjetska filatelistička federacija). Kao što ćete pročitati u mnogim od tih FIP dokumenata, osnovni zadatak FIP je promocija filatelije, a dokumenti služe kako članovima ocjenjivačkih sudova u procjenjivanju ili ocjenjivanju natjecateljskih izložaka tako i izlagačima kao smjernice u gradnji i razvijanju izlagačkih natjecateljskih izložaka.

A čini mi se da upravo takvih smjernica nedostaje našem članstvu. Istina, dio informacija o gradnji i razvijanju natjecateljskih izložaka može se skupiti na velikim izložbama (kontinentalnim i svjetskim, ali i nacionalnim izložbama država sa izuzetno razvijenom filatelijom), no službene FIP dokumente svakako treba pročitati kako ne bi bilo nespornosti sa sucima, odnosno kako bi se provjerili zaključci prethodno doneseni tijekom razgledavanja tuđih izložaka.

Organizacija FIP službenih dokumenata, koje ćemo obraditi je slijedeća:

- Opća pravila FIP za izložbe (GREX)
- Opća pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (GREV)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka tradicionalne filatelije na FIP izložbama (SREV-tradicionalna)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka poštanske povijesti na FIP izložbama (SREV-poštanska povijest)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka tematske filatelije na FIP izložbama (SREV-tematika)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka aero-filatelije na FIP izložbama (SREV-aerofilatelija)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka astro-filatelije na FIP izložbama (SREV-astrofilatelija)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka maksima-filatelije na FIP izložbama (SREV-maksimafilatelija)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka poštanskih cjelina na FIP izložbama (SREV-cjelina)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka biljega na FIP izložbama (SREV-biljezi)
- Posebna pravila za ocjenjivanje izložaka filatelističke literature na FIP izložbama (SREV-literatura)

Tijekom slijedećih nekoliko brojeva našeg GLASILO objaviti ćemo ova FIP pravila, u prijevodu glavnog urednika, kao zasebne dokumente, tako da ih možete čuvati i van GLASILO.

U ovom broju na redu su dokumenti za čak dva izložbena razreda: razred poštanske povijesti i razred temetike.

POSEBNA PRAVILA ZA OCJENJIVANJE NATJECATELJSKIH IZLOŽAKA U RAZREDU POŠTANSKE POVIJESTI NA FIP IZLOŽBAMA (SREV-poštanska povijest)

Članak 1. Natjecateljske izložbe

Sukladno članku 1.4 Općih pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (GREV), ova Posebna pravila su razvijena kao dodatak općim pravilima sa stanovišta poštanske povijesti.

Također se odnose i na „Smjernice za ocjenjivanje izložaka poštanske povijesti“.

Članak 2. Natjecateljski izložci

Izložci poštanske povijesti sadrže materijal koji je prenešen službenom, lokalnom ili privatnom poštom i koji se na te vrste pošte odnosi. Izložci poštanske povijesti općenito ističu rute, poštanske tarife, poštanska označavanja, korištenja te ostala gledišta, usluge, funkcije i aktivnosti vezane uz povijest razvoja poštanskih usluga.

Izložci poštanskih žigova sadrže podjelu i/ili analizu poštanskih oznaka vezanih uz službenu, lokalnu ili privatnu poštu na pismima i ostalim poštanskim dokumentima (vidi članak 2.3 GREV).

Članak 3. Principi gradnje izložka

3.1 Izložci poštanske povijesti sadrže korištene omtnice i pisma, korištene poštanske cjeline, korištene poštanske marke i ostale poštanske dokumente tako složene da prikazuju uravnoteženi plan u cjelini ili razvoj nekog dijela poštanske povijesti.

Evo primjera objekata poštanske povijesti:

1. poštanske usluge iz vremena pretfilatelije
2. razvoj lokalnih, regionalnih, nacionalnih i međunarodnih poštanskih usluga
3. poštanske tarife
4. rute za prijenos pošte
5. poštanski žigovi (markofilija)-prema članku 2. drugo poglavlje
- 6.. vojna pošta, poljska pošta, pošta pod opsadama, zarobljenička pošta, pošta civilnih i vojnik logora
7. brodska pošta i/ili kontinentalna vodena pošta
8. željeznička pošta
9. sve vrste ambulantnih pošta (putujućih pošta)
10. pošta u katastrofama

11. dezinfekcirana pošta
12. poštanska cenzura
13. „terećena“ ili „portirana“ pošta
14. automatizacija pošte
15. oznake poštanskih otpremnih agencija
16. službena pošta, pošta oslobođena poštarine

Plan ili organizacija izložka mora se jasno objasniti u uvodnoj izjavi, (vidi članak 3.3 GREV).

- 3.2 Izložci poštanske povijesti mogu sadržavati i zemljovide, štampe, odredbe i pravilnike te slični pridruženi materijal, no samo ako je to krajnje potrebno. Takvi objekti moraju imati direktnu vezu sa odabranim sadržajem te poštanskom uslugom opisanom u izložku, (vidi članak 3.4 GREV).

Članak 4. Mjerila za ocjenjivanje

(vidi članak 4. GREV)

„Način prikaza“, (vidi članak 4.7 GREV).

Važnost razumijevanja izložka poštanske povijesti može značiti uključivanje više teksta u izložak. Pri tome, tekst mora biti jasan i jezgrovit.

Članak 5. Ocjenjivanje izložka

- 5.1 Izložke poštanske povijesti ocjenjivati će specijalisti u svojim specijalističkim područjima te sukladno DIJELU V (članak 31.-47) GREX pravila (vidi članak 5.1 GREV pravila).

- 5.2 Za izložke poštanske povijesti i poštanskih oznaka i žigova propisuju se slijedeći relativni pokazatelji, kao bi ocjenjivački sudovi mogli ravnomjernije vršiti ocjenjivanje, (vidi članak 5.2 GREV pravila:

	Obrada (10) i filatelistički značaj (20)	30
2.	Filatelističko i ostalo znanje, osobna studija i istraživanje	35
3.	Stanje (10) i rijetkost (20) materijala	30
4.	Način prikazivanja	5
	UKUPNO	100

Izložci se biti ocijenjeni pridjeljivanjem bodova prema svakom od gornjih mjerila. Pridijeljeni bodovi se unose u rezultatske liste određenog formata i oblika.

Članak 6. Završne odredbe

- 6.1 U slučaju bilo kakve nepodudarnosti u tekstu nastale prijevodenjem, kao izvornik se uzima tekst na engleskom jeziku.**
- 6.2 Ova Posebna pravila za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka poštanske povijesti tradicionalne na FIP izložbama (SREV-poštanska povijest) odobrena su na 61. Kongresu FIP održanom 4. i 5. svibnja 1992. godine u Granadi. Ova pravila stupaju na snagu 1. siječnja 1995. godine i primjenjuju se na izložbe kojima je prihvaćeno FIP pokroviteljstvo, odobrena FIP potpora ili riznavanje, a održavati će se nakon 1. siječnja 1995. godine.**

SMJERNICE ZA OCJENJIVANJE IZLOŽAKA POŠTANSKE POVIJESTI

Članak 1. Natjecateljske izložbe

Ove smjernice su razvijene kako bi pomogle sucima u ocjenjivanju izložaka tradicionalne filatelije, a izlagačima pomogle tijekom pripreme izložaka tradicionalne filatelije.

U slučaju bilo kakve nepodudarnosti u primjeni ovih Smjernica sa primjenom GREV ili SREV pravila, GREV pravila imaju prednost pred SREV pravilima, a SREV pravila pred Smjernicama.

Članak 2. Natjecateljski izložci

Nekada su se svi izložci smatrali izloščima tradicionalne filatelije i drugih razreda nije bilo. Razvojem filatelističkih razreda te njima pripadnih FIP komisija i pravila za ocjenjivanje, izložci koji zadovoljavaju uspostavljena mjerila pojedinih natjecateljskih razreda ocjenjuju sesukladno tim pravilima i smjernicama. Izložci koji ne prate posebna pravila drugih filatelističkih razreda biti će ocjenjivani po pravilima izložaka tradicionalne filatelije. Takvi izložci se moraju ocjenjivati po mjerilima tradicionalne filatelije.

Članak 3. Principi gradnje izložka

- 3.1 Popis osnovnih grupa „Materijala prihvatljivog tradicionalnoj filateliji“ (vidi članak 3 SREV pravila), neće biti odgovarajuću kada se primjenjuje na neke specijalne tradicionalne filatelije. Pristupi tradicionalne filatelije u sakupljanju poštanskih maraka jedne zemlje tražiti će obvezno uključivanje nekog materijala u zbirku, dok će uključivanje istog takvog materijala u izložak neke druge zemlje biti potpuno neprihvatljivo. Mnoge male specijalnosti jedinstvene su za neke zemlje i za osvajanje najviših priznanj njihovo uključivanje u izložke je obvezno. Takav zahtjevani materijal razlikuje se od zemlje do zemlje, kao i tehnike izlaganja takvog materijala.
- 3.2 Pod pojmom „materijala prihvatljivog tradicionalnoj filateliji“ mislilo se na uključivanje praktički svih vrsta filatelističkog materijala koji je na bilo koji način povezan sa prijenosom putem službenog poštanskog prometa, ili izvan njega. To uključuje željeznički poštanski promet, lokalni poštanski promet i privatne poštanske službe.
- 3.3 Iako je status ili originalnost nekog objekta upita, ali njegova važnost dovoljna da bude uključen u izložak, takav objekt se može uključiti u izložak, no, njegov status mora biti iskazan ili postojanjem certifikata odobrenog ispitivača ili posebnim objašnjenjem.

- 3.4** Izložci tradicionalne filatelije moraju biti igrađeni kao cjelina i opisani kao cjelina. Naslov mora biti jednostavan i jasan, kao i opis u izložbenom katalogu i na naslovnom listu. Stvarni raspored materijala u izložku predmet je osobnog ukusa i izbor jednog od mnogo prihvaćenih načina prikaza materijala unutar izložka ostavljen je izlagaču. Pri tome se potiče inovativnost, ali samo ako ne nagrđuje prikaz izložka.
- 3.5** Uvodna izjava, zahtjevana člankom 3.3 GREV pravila, predstavlja dodatak izložku koji pokazuje znanje izlagača o materijalu koji je izabrao. Svrha uvodne izjave je da olakša razumijevanje obrade i ciljeva izložka, te da naglasi značenje ključnih objekata u izložku. Izložci koji sadrže manje poznat ili potpuno nepoznat filatelistički materijal trebaju maksimalno iskoristiti mogućnosti uvodne izjave.

Članak 4. Mjerila za ocjenjivanje

- 4.1** Izbor materijala za izložak tradicionalne filatelije predstavlja kompromis između broja izložbenih listova koje bi izlagač želio izložiti i veličine izložbenog prostora koji mu je na izložbi dodijeljen. Izbor materijala predstavlja bitni čimbenik u procjenjivanju obrade izložka, ali i znanja izlagača. Izlagač bi trebao izostaviti manje značajni materijal. Općenito, materijal uobičajenog značaja trebao bi biti prikazan površno, dok bi značajniji materijal istog izdanja trebao biti detaljnije obrađen. Suci će prepoznati da takav pristup pokazuje i znanje izlagača o materiji koju obrađuje.
- 4.2** Ukoliko je neka poštanska marka uobičajena rabljena ili nerabljena, a relativno rijetka na pismu ili na pismu u kombinaciji s nekom drugom markom, tada prikaz samo pisma s markom ili pisma s tom kombinacijom s drugom markom treba prihvatiti kao značajno poznavanje problematike tog izdanja. Međutim, izlaganje izložbenih listova bez prikazivanja razlika u karakteristikama izdanja, npr. nijansama boja ili drugim karakteristikama, ili prikazivanje nekoliko izložbenih listova sa pismima koja sva prikazuju istu frankaturu i/ili rukovanja bez obzira na vrijednost tih pisama, predstavlja degradiranje izložka i vjerojatno odvlači pažnju s izložka.
- 4.3** Obrada izložka prikazuje mogućnosti izlagača da uravnoteženo prikaže značajke odabranog područja. Logični razvoj i jasni raspis pomaže sucima u ocjenjivanju izložka. Prilikom procjenjivanja obrade, suci će provjeriti jesu li uvodne izjave i plan izložka odgovarajuće predstavljeni u izložku. Suci će posvetiti pažnju i:
- a) težini dobave odgovarajućeg i interesantnog materijala za izložak. Pri tome ne treba promatrati faktor rjetkosti ili vrijednosti, već jedinstvenost i specifičnost
  - b) filatelističko znanje i umijeće izlagača potrebno za slaganje i prikazivanje izložka

- 4.4 Prilikom procjenjivanja značaja izložka treba posvetiti pažnju:**
- a) koliko je ključnog materijala iz odabranog područja prikazana o izložku
  - b) značaj teme unutar filatelije zemlje ili područja koje se prikazuje
  - c) značaj teme u svjetskim okvirima
- 4.5 Istraživanje i nova otkrića trebaju biti obrađena sukladno svojoj važnosti. Značajna otkrića zaslužuju veću obradu i značaj te ih izlagač tako treba i prikazati. Manja otkrića ne smiju zasjeniti glavninu izložka. Treba imati na umu da su mnoga klasična i moderna izdanja tijekom vremena značajno istražena te da su rezultati tih istraživanja objavljeni. Prilikom procjenjivanja znanja, suci moraju voditi brigu o tome kako je izlagač koristio informacije koje su mu bile na raspolaganju u filatelističkoj literaturi. Nerealno je od izlagača očekivati nova otkrića u značajno istraženim područjima. Stoga takvi izložci ne smiju biti kažnjeni zbog nedostatka osobnog istraživanja. Isto tako, ukoliko izlagač, usprkos prethodnih zanačajnih istraživanja, uspije doprinijeti temi sa novim otkrićima kao rezultatom vsaltitog istraživanja, to mu treba biti dodatno uzeto u obzir prilikom procjenjivanja izložka.**
- Gdje god je to u izložku moguće, napomenama treba spomenuti vlastiti istraživački rezultat izlagača ili prije objavljene informacije iz literature. Dozvoljeno je napomenom u uvodnoj izjavi ili napomenom na izložbenom listu naglasiti dodatni doprinos koji je izlagač postigao prije objavljenoj i informaciji ili rezultatu istraživanja.**
- 4.6 Stanje materijala od izuzetnog je značaja u izložku tradicionalne filatelije. Izlagače se podupire u prikazivanju jedinstvenog ili vrlo rijetkog materijala u lošem stanju, no izlagače se upozorava da ostali materijal ne uključuju u izložak u stanju da to može umanjiti opći utisak o stanju izložka u cjelini. Traba obratiti pažnju da stanje uobičajenog materijala u izložku mora biti besprijekorno.**

POSEBNA PRAVILA ZA OCJENJIVANJE NATJECATELJSKIH IZLOŽAKA U RAZREDU TEMATSKE FILATELIJE NA FIP IZLOŽBAMA (SREV-tematika)

Članak 1. Natjecateljske izložbe

Sukladno članku 1.4 Općih pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (GREV), ova Posebna pravila su razvijena kao dodatak općim pravilima sa stanovišta tematske filatelije.

Dodatna objašnjenja dana su u „Smjernice za ocjenjivanje izložaka tematske filatelije“.

Članak 2. Natjecateljski izložci

Izložci tematske filatelije obrađuju temu sukladno planu, kako je to određeno u 3.2.1, prikazujući tematsko i filatelističko znanje kroz odabranu temu.

Takvo znanje treba rezultirati u najboljem mogućem izboru i rasporedu materijala te točnosti teksta prema odabranoj temi.

Članak 3. Principi gradnje izložka

3.1 *Odgovarajući filatelistički materijal*

3.1.1 U tematskom izložku se koristi najširi opseg odgovarajućeg poštansko-filatelističkog materijala (vidi članak 3.2 GREV).

3.1.2 Svaki filatelistički objekt u izložku mora biti povezan s odabranom temom i mora prikazivati tematsku informaciju na najjasniji i najdjelotvorniji način.

3.2 *Obrada*

Obrada tematskog izložka uključuje organizaciju obrade (naslov i plan) i razradu svakog detalja organizacije (razvoj).

3.2.1 Naslov i plan

Naslov, sa svakim podnaslovom, određuje opseg izložka.

Plan određuje organizaciju izložka i njegovih dijelova te navodi sva bitna gledišta naslova prema temi. Plan bi u potpunosti trebao biti organiziran prema tematskim odrednicama. Redoslijed pojedinih poglavlja i njegovih dijelova

trebao bi prikazivati razradu plana, a ne biti puko nabranje pojedinih gledišta.

Naslov i plan izložka trebaju biti prikazani na početnoj stranici izložka i trebaju biti napisani na jednom od službenih FIP jezika.

3.2.2 Razvoj

Razvoj predstavlja razradu teme u dubinu, kako bi se postigao raspored materijala u potpunosti sa planom izložka.

Razrada koristi samo službenu tematsku informaciju, potvrđenu od strane poštanske administracije, koja stoji na raspolaganju, kao što je:

- ♣ Svrha izdanja ili svrha korištenja poštanskog objekta
- ♣ Primarni i sekundarni elementi dizajna objekta
- ♣ Ostale poštanske karakteristike

Takva razrada zahtijeva:

- ♣ Potpuno poznavanje odabrane teme
- ♣ Visoki stupanj filatelističkog znanja
- ♣ Tematski tekst, kako bi se osigurala potrebna tematska povezanost i dali potrebni tematski detalji, kada je to potrebno

3.2.3 Nove ideje

Nove ideje se prikazuju kroz:

- ♣ Uvođenje novih tema
- ♣ Nova gledišta prihvaćenim i poznatim temama
- ♣ Nove pristupe poznatim temama
- ♣ Korištenje novog materijala

Nove ideje mogu se odnositi na sve dijelove Obrade.

3.3 Prihvatljivost filatelističkog materijala

Veza između filatelističkog materijala i teme, ukoliko nije očita, mora biti jasno objašnjena.

Članak 4. Mjerila za ocjenjivanje

Opća mjerila, kako je to navedeno u članku 4. GREV, prilagođena su posebnostima tematskog razreda.

4.1 Tematska obrada

Obrada će se ocjenjivati prema naslovu i planu, ocjenjuje se razvoj teme te novine uvedene u izložku.

4.1.1 Naslov i plan će se ocjenjivati obzirom na:

- ♣ Dosljednost između naslova i plana

- ♣ Postojanje stranice plana
- ♣ Primjerenost stranice plana
- ♣ Ispravnost, logičnost i uravnoteženost organizacije (poglavlja i potpoglavlja)
- ♣ Pokrivenost svih važnih gledišta potrebnih za razvoj teme Značajni doprinos u razumijevanju izloška može činiti tekst u izlošku, što znači da se u izlošku može nalaziti više teksta. Tekst, međutim, mora biti sadržajan i jasan.

4.1.2 Razvoj će se ocjenjivati obzirom na:

- ♣ Ispravnost postavke i pozicioniranje objekta sukladno planu
- ♣ Povezanosti između objekta i tematskog teksta
- ♣ Dubini obrade, prikazanoj kroz povezanosti, međuveze, razgranatost, posljedice i učinke
- ♣ Uravnoteženost, pridavanjem važnosti svakom objektu sukladno njegovoj važnosti unutar teme
- ♣ Razradu svih gledišta teme

4.1.3 Nove ideje će se ocjenjivati sukladno članku 3.2.3.

4.2 Znanje, osobna analiza i istraživanje

Mjerila za znanje, osobnu analizu i istraživanje zahtijevaju ocjenjivanje tematskih i filatelističkih gledišta izloška.

4.2.1 Tematsko znanje, osobna analiza i istraživanje ocjenjivati će se obzirom na:

- ♣ Prikladnost, jezgrovitost i ispravnost tematskih tekstova
- ♣ Ispravno tematsko korištenje materijala
- ♣ Prisustvo novih tematskih otkrića u temi

4.2.2 Filatelističko znanje, osobna analiza i istraživanje ocjenjivati će se obzirom na:

- ♣ Puno pridržavanje pravila poštanske filatelije
- ♣ Najšire moguće prisustvo različitog poštanskog-filatelističkog materijala i njegovo uravnoteženo korištenje unutar izloška
- ♣ Prikladnost poštanskih dokumenata
- ♣ Prikladnost i ispravnost tematskog teksta, tamo gdje je to potrebno
- ♣ Prisustvo filatelističke analize te odgovarajuće napredno korištenje značajnog filatelističkog materijala

4.3 Stanje i rijetkost

Mjerilo za stanje i rijetkost zahtijeva ocjenjivanje kvalitete prikazanog materijala obzirom na standard materijala koji postoji za zadanu temu, njegovu rijetkost te relativnu težinu nabavke odabranog materijala.

4.4 Način prikazivanja

Mjerilo za način prikazivanja zahtijeva ocjenjivanje čistoće prikaza, teksta, kao i opće estetske uravnoteženosti izložka u cjelini.

Članak 5. Ocjenjivanje izložka

5.1.1 Tematske izložke će ocijenjivati odobreni i potvrđeni specijalisti u svojim područjima, sukladno DIJELU V (članak 31. – 46.) GREX pravila (vidi članak 5.1 GREV pravila).

5.3 Za tematske izložke propisuju se slijedeći relativni pokazatelji, kao bi ocjenjivački sudovi mogli ravnomjernije vršiti ocjenjivanje, (vidi članak 5.3 GREV pravila):

1.	Obrada		35
	Naslov i plan	15	
	Razvoj	15	
	Nove ideje	5	
2.	Znanje, osobna analiza i istraživanje		30
	Tematsko	15	
	Filatelističko	15	
3.	Stanje i rijetkost materijala		30
	Stanje	10	
	Rijetkost	20	
4.	Način prikazivanja		5
	UKUPNO		100

Članak 6. Završne odredbe

6.1 U slučaju bilo kakve nepodudarnosti u tekstu nastale prijevodom, kao izvornik se uzima tekst na engleskom jeziku.

6.2 Ova Posebna pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih tematskih izložaka na FIP izložbama (SREV-tematika) odobrena su 14. listopada 2000. godine na 66. FIP kongresu u Madridu. Pravila stupaju na snagu odmah po završetku Kongresa.

SMJERNICE ZA OCJENJIVANJE IZLOŽAKA TEMATSKE FILATELIJE

UVOD

Članak 1. Natjecateljske izložbe

Ove smjernice su razvijene kako bi pomogle izlagačima pomogle tijekom pripreme izložaka, a sucima u ocjenjivanju, izložaka poštanske povijesti sukladno odredbama OPĆIH PRAVILA ZA OCJENJIVANJE NATJECATELJSKIH IZLOŽAKA NA FIP IZLOŽBAMA (GREV) te sukladno POSEBNIM PRAVILIMA ZA OCJENJIVANJE TEMATSKIH IZLOŽAKA (SREV).

U slučaju bilo kakve nepodudarnosti u primjeni ovih Smjernica sa primjenom GREV ili SREV pravila, GREV pravila imaju prednost pred SREV pravilima, a SREV pravila pred Smjernicama.

Članak 2. Natjecateljski izložci

Izložene izložbene stranice trebale bi

prikazati izabranu temu kao cjelinu ili

detaljno prikazati određeni dio zbirke ne gubeći pritom na povezanosti i neprekidnosti izabrane teme. U tom slučaju može biti potrebno prilagoditi plan da odgovara izlošku (vidi članak 3.2.1 u daljnjem tekstu).

Članak 3. Principi gradnje izložka

3.1 Prihvatljivi filatelistički materijal

Odgovarajući poštanski-filatelistički materijal je za potrebe slanja pošte ili drugačijeg vida komunikacije izdan, pripremljen za izdavanje, ili proizveden u pripremi za izdavanje, korišten ili smatran važećim za poštanski promet od vladinih, lokalnih ili privatnih poštanskih službi, ili od drugih odabranih i opunomoćenih vlasti.

Odgovarajući poštanski-filatelistički materijal je:

Vrsta materijala:

objekti za plaćanje poštarine (marke, karneti, cjeline, strojni frankaturni žigovi, strojne frankature, npr. FRAMA naljepnice i sl.) i njihove izmjene (pretisci, nadoplate, probodi ili tzv. perfini). Međutim, izmjene ne treba koristiti ukoliko sama promjena odvlači pažnju od osnovne teme (npr. tako da osnovnu temu čini nevidljivom); izmjene treba koristiti za teme vezane uz izmjene.

poštanski žigovi (uobičajni, reklamni, prigodni i ostali posebni žigovi)
marke, žigovi, oznake i/ili kartice koje prikazuju prava na naplatu poštarine
(službene, vojne i sl.)

ostali objekti korišteni u poštanskim aktivnostima, kao što su naljepnice i
oznake preporučenog rukovanja, naljepnice i oznake poštanske rute,
dodatne naljepnice ili oznake (kao npr. oznake cenzura, dezinfekcijske
oznake, pošta spašena naon katastrofa), oznake s otpremnih poštanskih
vreća, kuponi za odgovor, oznake i naljepnice poštanske automatizacije i sl.;
kada je moguće, ti objekti moraju biti na poštanskim dokumentima

objekti „namijenjeni za izdavanje, ili pripremljen za izdavanje“, npr. crteži,
eseji i sl.

osobnosti i greške

biljezi i fiskalne marke. Biljezi i fiskalne marke se smatraju prihvatljivim
ukoliko su poštanski upotrijebljeni ili su bili prihvatljivi za plaćanje poštarine.
Biljezi i fiskalne marke upotrijebljeni za službene svrhe prihvatljivi su samo u
izuzetnim slučajevima, kada im je jedini cilj opisivanje važnog tematskog
detalja.

Vremenski okvir materijala:

poštanski materijal od prefilatelističkog doba, preko klasičnih izdanja, do
sadašnjeg vremena

Poštanske usluge:

osim uobičajnog prijenosa pošte, i posebne vrste poštanskih usluga npr.
pošta oslobođena poštarine i vojna pošta (uključujući avionsku poštu i
vrijednosna pisma); brodska pošta, željeznička pošta, zračna pošta svih
vrsta, zarobljenika i logorska pošta; brodska pošta, paketna pošta i kurirska
pošta

poštanske novčarske usluge

privatna pošta, prihvaćena i/ili tolerirana od strane poštanskih vlasti, ili
privatna pošta u vremenu potpunog prekida službenih poštanskih usluga

Pod „ostalim poštanskim uslugama“ smatraju se ostali načini poštanskih
usluga, kao pneumatska pošta, telegrami i elektronska pošta (tj. poruke
poslane u poštanski ured, gdje su ispisane i kao takve isporučene primatelju,
i sl.).

Neodgovarajući poštanski-filatelistički materijal je:

Neodgovarajućim materijalom smatra se:

izdanja nepostojećih poštanskih područja, izdanja vlada u izgnanstvu ili organizacija koje nemaju poštansku službu

dodatni rivatni žigovi primjenjeni od pošiljatelja prije slanja u otpremu

razglednice, osim ako nisu cjeline izdane od poštanske administracije

privatni dotisci na poštanskim cjelinama

administrativne oznake (ne poštanske), kada nisu namijenjene osiguranju neke od poštanskih posebnih usluga ili prava

privatna ukrašavanja na pismima ili cjelinama

privatne naljepnice i vinjete, bez obzira koja im je svrha korištenja.

Granični-rubno prihvatljivi materijal:

Različitost poštanskih usluga i pravila u različitim zemljama onemogućava izradu popisa koji bi uključio sve moguće situacije. Ima materijala koji sa u određenoj mjeri prati navedene odredbe o prihvatljivom i neprihvatljivom materijalu; takav materijal treba koristiti samo ako nema drugog materijala koji može opisati određeni tematski detalj. Kada se takav materijal uključuje u izložak, uvijek ga treba pratiti detaljna filatelistička svrsishodnost.

Materijal koji se odnosi na određeni filatelistički aspekt teme, države ili regije prihvatljiv je sve dok je opravdan, a količina takvog materijala mora biti uravnotežena sa stupnjem razrade izložka.

Tematska informacija se izvodi:

direktno iz svrhe izdanja (ili svrhe uporabe) ili iz izgleda i sadržaja izdanja, ili

indirektno, kao rezultat dublje analize koju takav materijal omogućava, a kada na prvi pogled materijal ne pokazuje direktnu vezu s temom

Tada tematska informacija može biti izvedena iz:

svrhe izdanja

-kada izdanje prethodi promjeni u političkoj situaciji

-kada izdanje dokumentira određeni vremenski period

ali, osim iz primarnog i sekundarnog izgleda izdanja, i iz:

-teksta, stila i stalih specifičnosti izgleda izdanja

-vrste materijala na kojem je izvršen tisak, npr. vrsta papira, novčarski papir, stari zemljovid

- izgled vodoznaka i zupčanja (npr. probod ili "perfin")
- tekst ili ilustracije na obodu, mostvima među arcima, privjescima, koricama ili međulistovima karneta, i sl.
- svrhe poštanske usluge, ukoliko ona ima veze s temom, (npr. željeznica, telegraf, novinske marke, službene cjeline, golubinja pošta i sl.)

Prethodno opisane tematske informacije moraju biti:

- pokrenute od strane poštanske službe, ili
- izvršene ili dodane od strane potanske službe (reklamni dodaci, rubne oznake, dotisci poštanskih cjelina, i sl.)
- odobreni od strane poštanske službe (npr. poštanske cjeline po privatnoj narudžbi, i sl.)

Dotisci i doplate izvršeni u privatnom aranžmanu nakon službene prodaje materijla ne udovoljavaju gore navedenim odredbama.

Opći poštanski žigovi se mogu koristiti u tematskim izlošcima samo ukoliko naziv mjesta nosi i tematsku informaciju ili sadrži svrhu postojanja mjesta. U protivnom, žig mora, osim informacije o datumi ili mjestu ili oboje, sadržavati i odgovarajuću tematsku informaciju (npr. reklamni tekst, ilustraciju). Poštanski žig, pa makar bio izpredfilatelističkog perioda, ne može ilustrirati nečiji datum rođenja. Također, žig određenog datuma iz određenog mjesta ne može ilustrirati određeni značajni događaj koji se u istom mjestu dogodio istog datuma, osim u slučajevima kada postoji dodatni tematski element koji se tiče teme ili događaj ima važno mjesto u poštanskoj povijesti, no tada mora biti vezan na značajni detalj teme izložka.

Podaci o pošiljatelju i primatelju nemaju bitnog tematskog značenja, osim ukoliko ne prikazuju osiguravanje nekog posebnog poštanskog prava (npr. pravo na smanjenu ili besplatnu poštarinu), koje slijedi iz položaja, stanja ili statusa (npr. vojnog, vladinog ili nekog drugog službenog položaja) pošiljatelja ili primatelja. Postojanje dodatnih oznaka smanjene (ili besplatne) poštarine, ili dodatnih službenih žigova ili drugih oznaka poštanske rute, predstavlja dovoljni dokaz postojanja tematske informacije. U nekim slučajevima adresa pošiljatelja ili primatelja može korisna dodatna tematska informacija, ukoliko se kombinira sa ostalim poštanskim elementima objekta.

Informacije izvedene iz privatnih naljepnica, vinjeta, oznaka, prigodnih žigova i prigodnih dotisaka ne smiju se koristiti u tematskoj obradi izložka. Takve tematske informacije semogu koristiti samo u izuzetnim slučajevima, kada nema drugog prihvatljivog materijala, no i tada samo ukoliko je takva tematska informacija važna za opis odgovarajuće posebne poštanske rute ili predstavlja važnu tematsku vezu.

3.2 Tematska obrada

U tematskoj filateliji zamisao izložka, određena GREV pravilima, predstavljena je planom izložka.

Plan izložka i razvoj (obrada) izložka predstavljaju dva gledišta isprepletenog procesa, koji se sastoji od izgalačeve osobne analize i istraživanja i teme i filatelističkog materijala. Dublje znanje teme omogućava povećanje količine činjenica i detalja te pronalaženje dodatnog materijala za njegovu ilustraciju. Bolje znanje filatelističkog materijala omogućava pronalaženje novih objekata, koji se moraju opisati tek značajnijom daljnjom analizom teme, što opet donosi i bolje razrađeni plan.

3.2.1 Naslov i plan

Naslov i plan predstavljaju značajnu bit te predstavljaju određena svojstva izabrane teme. Stoga, različiti naslovi su posljedica različitih planova.

Ukoliko izlagač odabere prikazati zatvoren dio svoje zbirke, naslov i plan takvog izložka moraju tome biti prilagođeni.

Naslov predstavlja sintezu cijelog rada. Stoga se naslov i sadržaj izložka moraju podudarati, a redoslijed prikazanog materijala unutar izložka mora prikazati detaljnu priču navedenu naslovom. Pretjerivanje u naslovu, radi privlačenja pažnje na izložak, može biti zavaravanje, ukoliko takav naslov ne slijedi sadržajni razvoj prikazan izložkom.

Plan određuje jasni i razumljiv uvid u glavna gredišta teme. Plan može:

biti slobodno odabran, kako bi prikazao sintezu teme ili ideje, ili

prirodno proizaći iz teme.

Organizacija može pratiti vremenski slijed (povijesni, razvojni), tematski slijed (znanstveni, sistematski, organizacijski, ekonomski...) ili neki drugi slijed mjerila teme. Na primjer, teme koje se odnose na organizacije i institucije (kao npr. Crveni Križ, Liga Naroda, Vijeće Europe), ili koje se odnose na događaje koji se ponavljaju (npr. Dan marke, Olimpijske igre) i sl., mogu biti dalje podijeljene prema njihovoj strukturi, načinu organizacije, pojedinačnim događajima koji slijede tematski vremenski ili zemljopisni slijed.

Teme koje se razvijaju unutar organizacijskog ili vremenskog okvira moraju jasno prikazati povijesnu pozadinu, ciljeve, zadatke, rezultate i posljedice takvih organizacija ili događaja. Plan takvih izložaka sastoji se samo od tematskih dijelova, bez općih poglavlja kao što su „mješovito“, „dodatak“ ili „prilog“. U planu treba izbjegavati podjele po datumu izdanja, zemljama izdavačima, vrsti materijala (npr. reklamni žigovi, poštanske cjeline), ili svrsi izdanja (npr. obljetnice). Takav materijal najbolje je koristiti u okviru njegove tematske informacije. Isto se odnosi i na posebne filatelističke analize i studije (vidi 3.2.3).

Plan bi trebao predstavljati logični redoslijed koji omogućava analizu cijelog izložka bez prekida teme između pojedinih poglavlja. U idealnom slučaju, početak slijedećeg poglavlja mora sadržavati logičnu vezu sa završetkom prethodnog

poglavlja. Takav pristup pomaže stvaranju interesantne priče kroz izložak, umjesto pukog navođenja nepovezanog popisa sadržaja.

Uspješni plan je u najvećem dijelu podudaran s naslovom. Stoga, ukoliko to nije drugačije navedeno u naslovu, plan ne bi trebao biti vremenski ili zemljopisno ograničen, naravno ukoliko i koliko to odabrana tema omogućava.

Pojedina poglavlja moraju biti dobro uravnotežena, prema njihovoj relativnoj tematskoj težini unutar izložka, a ne prema raspoloživoj količini filatelističkog materijala.

Osmišljavanje interesantnog plana podrazumijeva se osnovnim preduvjetom interesantne razrade unutar izložka.

Stranica plana

Stranica plana uključuje sva bitna poglavlja plana; prikazuje se cjelokupna detaljna podjela teme, u principu na jednom izložbenom listu. Literarni opis ili općeniti uvodni tekst ne može zamijeniti plan.

Odgovarajući plan omogućava publici i sucima razumijevanje izložka bez prvotnog pregleda izložka te naknadne rekonstrukcije teme. Teškoće uzrokovane neodgovarajućim planom te posljedična rekonstrukcija plana mogu uzrokovati poteškoće i u razumijevanju izložka, a time i u njegovom ocijenjivanju.

Brojčano ili slovčano označavanje poglavlja može se koristiti ukoliko ono pridonosi razumijevanju izložka., no trebalo bi ga ograničiti samo na podjelu glavnih poglavlja izložka. Iskustvo pokazuje da sustav označavanja s dva do tri slova ili brojke zadovoljava većinu potreba označavanja.

Uz stranicu plana izložka, uvodna naslovna stranica može naglasiti temu i sadržaj izložka.

Naslov, plan i svaka druga uvodna izjava izložka moraju biti pisani na jednom od službenih FIP jezika, a to su: engleski, francuski, njemački, ruski i španjolski jezik.

3.2.2 Razvoj teme

Preduvjet najboljeg tematskog razvoja je analiza i teme i filatelističkog materijala, koja se osniva na punom poznavanju i teme i filatelističkog materijala. Takvo puno poznavanje omogućava učinkovit izbor svakog prikazanog objekta, njegovo ispravno smještanje unutar redoslijeda te povezni tematski opis, čime se osigurava ispravno razumijevanje izložka i uspostavlja pravilni odnos između teme i materijala.

Ispravno razumijevanje izložka te uspostavljanje pravilnog odnosa između teme i materijala osigurava se:

izborom najprikladnijeg filatelističkog materijala za svaki tematski detalj koji se opisuje

uravnoteženim korištenjem materijala prema važnosti tematskog detalja koji materijal opisuje. Pri tome količina raspoloživog filatelističkog materijala za opis jednog tematskog detalja nije mjerilo za uključivanje materijala u izložak.

točnim tematskim rasporedom materijala na jednoj stranici, sukladno rasporedu priče. Ispravan raspored materijala bitniji je od najboljeg izgleda stranice.

Jednostavno razvrstavanje filatelističkog materijala obzirom na sadržaj i temu nužno je, ali ne i dovoljno, za postizanje naprednog stupnja razrade izložka.

Tematski tekst

Tematski tekst:

prikazuje logični redoslijed razvoja teme, povezujući prikazani materijal s temom. Dobra povezanost je jasna i učinkovita, bez nepotrebnih detalja i informacija, što zahtijeva da tekst bude čist kako bi zadržao osnovnu nit razvoja teme.

objašnjava tematski odabir materijala za prikaz, ukoliko je to potrebno (vidi 3.3)

daje odgovarajući informaciju o tematskom detalju marke ili dokumenta

Svako tematsko objašnjenje mora biti u uskoj vezi sa prikazanim materijalom, a svaka izjava mora biti potkrijepljena sa tematski odgovarajućim filatelističkim materijalom. U protivnom se slabi tematski razvoj.

Unutar izložka nije obvezujuće pisanje tematskih i filatelističkih tekstova na nekom od FIP jezika. No, izlagačima koji namjeravaju intenzivno sudjelovati na međunarodnim izložbama, radi boljeg razumijevanja njihovog rada, preporuča se pisanje tekstova na jednom od FIP službenih jezika.

3.2.3 Inovativnost

Izložak predstavlja osobni rad izlagača i naglašava njegove mogućnosti za inovacijama. To zahtijeva osobni trud na analizi, istraživanju i zamišljanju, i ne može se postići jednostavnim mehaničkim ponavljanjem postojećih radova. Izlagač može koristiti sve raspoložive izvore o temi (npr. tematski i filatelističku literaturu, kao i ostale postojeće zbirke), kako bi unaprijedio svoja istraživanja.

3.3 Tematski odabir filatelističkog materijala

Kratkim tematskim opisom potrebno je objasniti vezu između materijala i teme svaki puta kada ta veza nije očigledna. Materijal bez objašnjene veze s temom moraju biti isključeni iz izložka.

Prilikom odabira iz prihvatljivog materijala za izožak, prvenstvo i veći značaj treba dati:

vrstama materijala koji su temeljni filatelistički materijal (npr. markama, cjelinama, žigovima i poštanskim oznakama), nasuprot materijalu s manjim poštanskim značenjem, bez obzira što je izdavanje i upotreba i tog materijala potpuno odbrena od strane pošte

izdanjima čija tematska informacija je u direktnoj vezi sa zemljom izdavanja s političke, povijesne, kulturne, ekonomske i/ili neke druge točke gledanja. Treba izbjegavati špekulativna izdanja, koja iskorištavaju trenutno „mondene“ trendove u filateliji (takva izdanja treba u potpunosti izbaciti iz izložka), a posebnu pažnju treba obratiti na izdanja koja ne sijede etički kodeks UPU-a

normalnim izdanjima, za razliku od paralelnih nezupčanih izdanja (maraka i prigodnih blokova)

redovno rabljenom materijalu, za razliku od materijala poništenog iz usluge

u uobičajnom poštanskom prometu korištenom materijalu, sa odgovarajućim žigovima, za razliku od čisto suvenirskog materijala i ostalog sličnog materijala koji se izdaje radi skupljača, npr. prigodnih FDC omotnica (bez obzira što su one službeno izdane od poštanske administracije) ili maksimum-karata

materijalu redovno korištenom u poštanskom prometu sa ispravnom frankaturom i tematski značajnim žigovima, za razliku od materijala s uslužnim žigovima i vrlo često nedovoljnom frankaturom, ili još gore, žigovima na pismima bez maraka, osim ako takav materijal ne spada u kategoriju privilegirane pošte s besplatnom poštarinom

dokumentima s pojedinačnim i različitim primateljima, za razliku od pisama i dopisnica poslanih jednom primatelju, po prethodno obavljenoj pretplati

ispravnoj poštarini, za razliku od, iz filatelističkih pobuda, prefrankiranih objekata (npr. s cijelim serijama)

sa strojnim frankaturama u ispravnom iznosu, za razliku od uslužnih strojnih frankatura (npr. u iznosu „000“), osim ukoliko takva „000“ frankatura nije probna frankatura, „specimen“ ili ima opravdani poštanski razlog.

Izuzeci od prethodno navedenih slučajeva mogu biti prikazani samo uz dokumentirani i opravdani razlog.

Relativna rijetkost ili neuobičajna svojstva probnog materijala, osobine, greške i slični materijal, mogu povećati filatelističku kakvoću izložka. Uobičajne osobine (npr. manje promjene u boji) ne igraju značajnu ulogu u izložku i vjerojatno će nepovoljno utjecati na tematski razvoj. Ukoliko takva neuobičajna osobina jasno ne prikazuje vezu s temom, u izložku mora biti uključen i normalni materijal, kao referenca.

Uobičajne marke i dokumenti su prihvatljivi ukoliko najbolje prikazuju važni tematski detalj.

Korištenje maksimum-karata mora biti ograničeno na svega nekoliko, značajnih, u izložku, i to prvenstveno sa svrhom pojačavanja razumijevanja tematske informacije na marci. Osim, po pravilima maksima-filatelije traženoj podudarnosti sadržaja, vremena i datuma, maksimum-karte koje se koriste unutar tematskog izložka moraju imati i žig s odgovarajućim tematskim sadržajem.

Korištenje biljega i službenih maraka upotrijebljenih u svoju originalnu svrhu mora biti na svega nekoliko, značajnih, u izložku, i to prvenstveno radi pojačavanja tematskog razvoja u vrlo važnim tematskim detaljima koje se ne može drugačije prikazati. Korištenje takvog materijala mora biti vrlo dobro opravdano.

Filatelistička analiza

Poštanski materijal i dokumenti postoje u mnogo filatelističkih različitosti. Ukoliko je materijal i temstaki i filatelistički značajan, preporuča se njegova jezgrovita i uravnotežena filatelistička analiza kako bi se materijal mogao pravilno opisati i prikazati.

Filatelistička analiza mora biti izvršena po sistematskim pravilima tradicionalne filatelije (npr. razvoj objekta, osobitosti), po pravilima poštanske povijesti (npr. način korištenja, rute, rukovanja, poštanske oznake), ili po pravilima neke druge filatelističke discipline. U daljnjem osobnom istraživanju filatelistička analiza može koristiti postojeće rezultate svih postojećih izvora. Radi očuvanja uravnoteženosti izložka, zadaci filatelističke analize ne smiju biti kompletnost materijala već prikaz najznačajnije filatelističke osobitosti. Opseg filatelističke analize unutar tematskog izložka razmjernan je specijalizaciji izložka.

Filatelistička analiza, kad je uključena u izložku, mora nadopunjavati tematski razvoj bez utjecaja na tok razrade izložka. Tematski tekstovi moraju pratiti filatelističku analizu bez većih prekida u sadržaju.

Filatelistički tekst

Filatelistički tekst se smije koristiti samo kada filatelistička svojstva objekta nisu sasvim prepoznatljiva, za opis korištenja biljega ili službenih maraka, ili za prikaz filatelističke analize. Nisu prihvatljivi pretjerujući opisi, kao što se koriste u aukcijskim katalogima.

3.4 Prikaz

Odredba GREV pravila u potpunosti je primjenjiva na tematske izložke. Stoga u SREV pravilima nema dodatnih odredbi.

Članak 4. Mjerila za ocjenjivanje

4.1 Tematska obrada

4.1.1. Naslov i plan

Naslov određuje cjelokupnu ideju, koja je kasnije organizirana kroz plan. Nesuglasje između naslova i plana znači ili da je naslov neodgovarajuće odabran, ili da je loše izvedena organizacija teme u planu.

Plan izložka, koji daje uvid u temu, mora biti prikazan na početku izložka. Nepostojanje plana podrazumijeva automatski gubitak 3 boda.

Zahtjev za ispravnom, logičnom i uravnoteženom daljnjom podjelom po poglavljima može se odrediti na slijedeći način:

Ispravan: plan treba biti točan, znanstveno pouzdan i jasan

Logičan: redoslijed glavnih poglavlja i potpoglavlja mora biti razborit, bez suvišnih poglavlja ili krivo postavljenih poglavlja

Uravnotežen: različitim dijelovima izložka treba biti dodijeljena ista važnost, sukladno njihovom tematskom značaju i mogućem opisivanju materijalom svih bitnih gledišta nužnih za razvoj teme.

4.1.2. Razvoj

Ispravni sastav i smještaj materijala, uključujući i pojedinačnog materijala po stranicama, prepoznaje se po dobro razumljivoj, ispravnoj i točnoj ideji vodilji razvojne teme. Neispravni raspored materijala dovodi do gubitka ideje i nerazumijevanja teme.

Uravnoteženost se očituje u dodjeli određene širine i veličine pojedinim tematskim detaljima, sukladno njihovoj važnosti unutar teme. Isto se odnosi i na filatelističku nalizu.

4.2 Znanje, osobna analiza i istraživanje

GREV podrazumijeva „znanje, osobnu analizu i istraživanje“ kao posljedicu dva čimbenika:

- ♣ **Pojmovno znanje;** u skoro svim razredima ono je poštanske i filatelističke naravi: izdanja, korištenje, tiskarske metode, tarife, rute, usluge i sl.. U tematskoj filateliji pojamovno znanje je tematske naravi: automobili, mostovi, povijest, priroda, sport i sl. . Stoga je tematsko znanje ono na koje se odnosi osobnu analizu i istraživanje i jasno znanje analizirane teme.
- ♣ **Filatelističko znanje:** odnosi se na materijal korišten za podupiranje pojamovnog znanja. Ovaj čimbenik je zajednički svim razredima.

4.2.1 Tematsko znanje i njemu pridružena osobna analiza i istraživanje

Tematsko znanje odnosi se na cjelokupno poznavanje teme, a iskazano je kroz odabir materijala, njegovu povezanost s temom te prikladnost pratećeg teksta: ispravna tematsko korištenje materijala očituje se u stupnju prikladnosti materijala da objasni pojedini tematski detalj teme.

Tematsko znanje se prikazuje i izborom odgovarajućeg tematskog materijala, čija veza s temom nije očigledna već traži da tu vezu otkrije izlagač.

Tematsko znanje podrazumijeva i odsustvo tematskih grešaka te izbjegavanje uvodnih tekstova za uvodni materijal koji nije direktno povezan s temom, ili izbjegavanje graničnog materijala.

Nivo tematske analize i istraživanja se procjenjuje prema postojanju prethodnih analiza iste teme, procjenjujući koliko je prilikom obrade korištena postojeća tematska i filatelistička literatura, katalozi te dokumentirana istraživanja. Ta procjena se uspoređuje s osobnom analizom i istraživanjem prikazanom u izlošku.

4.2.2 Filatelističko znanje i njemu pridružena osobna analiza i istraživanje

Potpuno pridržavanje filatelističkih pravila provjerava se, npr. uvrštavanjem u izložak materijala koji, zbog svog stanja, nije prikladan za skupljanje (npr. oštećenih maraka ili cjelina, neodgovarajućih maksimum-karata).

Postojanje i uravnoteženo korištenje svih različitih vrsta filatelističkog materijala biti će potvrđeno prikazom materijala iz svih vremena, iz što je mogućeg broja zemalja, naravno u okviru mogućnosti odabrane teme.

Prikladnost filatelističkog materijala provjerava se kroz njegovu filatelističku prihvatljivost, uključujući i količinu graničnog materijala te potrebu njegovog korištenja, te uvrštenje u izložak filatelističkog materijala stvarne filatelističke važnosti umjesto neumjerenog i pretjeranog filatelističkog materijala.

Osobna filatelistička analiza i istraživanje prikazuje se postojanjem:

- materijala koji još nije bio istražen, ili je bio vrlo malo istražen, u okvirima odbrane teme
- materijala iz neuobičajnog područja skupljanja

Filatelistička analiza predstavlja istinitu, dobro dokumentiranu, duboku filatelističku analizu, a ne samo izgovor za prikaz što više materijala bez neke ozbiljnije filatelističke osnove.

4.3 Stanje i rijetkost

Stanje materijala procjenjuje se temeljem uobičajnih općih mjerila u filateliji. Dobro stanje vrlo je bitno kod modernog materijala. Karneti se prikazuju cijeli, s markama.

Žigovi moraju biti čisti, te moraju omogućavati dobru vidljivost tematskih elemenata prikazane marke.

Rijetkost se procjenjuje temeljem stvarnih čvrstih mjerila, kao što je priznata apsolutna rijetkost te težina nabavke materijala.

Ukoliko se u izlošku koriste osobitosti izdanja, greške, probe ili eseji, bitno je da je takav materijal rjeđi od uobičajnog, kako bi se povećala filatelistička težina izložka. Isto vrijedi i za blokove maraka i sl.

Jasno je da nije poželjno uključivanje u izložak materijala koji nema dovoljne tematske povezanosti s odabranom temom, čak i ako se radi o izuzetno rijetko materijalu. Eventualna upotreba takvog materijala neće po kriteriju „stanje i rijetkost“ izlošku donijeti dodatne bodove, već suprotno.

4.4 Način prikazivanja

Napori izlagača očitutuju se kroz prikaz i raspored materijala po pojedinim izložbenim listovima. Prikaz se procjenjuje prema slijedećim mjerilima:

- jasnoća prikaza
- jasnoća teksta
- opća estetska uravnoteženost izložka

Članak 5. Ocjenjivanje izložka

Kako bi održali jedinstvena mjerila ocjenjivanja, tematski suci moraju ispuniti ocjenski list za izložak.

Postojanje u izlošku lažnog, patvorenog ili popraavljanog materijala, koji tako nije opisan, uzrokovati će lošije ocjenjivanje izložka, ali će rezultirati i prijavom Ekspertnom timu određenom za svaku izložbu.

Novotisci se moraju opisati kao novotisci. Loši i izbljeđeni žigovi ne smiju biti otjerivani naknadnim docrtavanjem ili ponovno crtani na materijalu. Umjesto toga, preslik ili precrtani žig mora se prikazati pored prikaznog objekta.

Stoga se izlagačima proporuča atestiranje svakog sumnjivog materijala prije njegovog uvrćavanja u izložak. Ukoliko postoji certifikat, originalni certifikat mora biti priložen sa stražnje strane izložbenog lista. Ukoliko se, umjesto originala koristi fotokopija atesta, ona mora biti ovjerena od strane nacionalnog saveza. Moguće je i da nacionalni komesar na izložbi posjeduje originalni atest, koji će pokazati Ekspertnoj grupi, ukoliko to bude traženo. Bez obzira kako je atest uključen u izložak, njegovo postojanje mora biti prikazano na kraju filatelističkog teksta koji opisuje taj objekt, i to slijedećim znakom: (e).

GREV, SREV I SMJERNICE ZA OCJENJIVANJE IZLOŽAKA TEMATSKE FILATELIJE

UVOD

Namjena ovog dokumenta je u logičkom redoslijedu prikazati tri službena dokumenta koji se odnose na izlagače. Sva tri dokumenta su spojeni u jedan, slijeden organizaciju GREV pravila, no pripadnost ojedinih dijela teksta pojedinom dokumentu zadržana je kroz različito formatiranje teksta i organizaciju paragrafa, na slijedeći način:

GREV
SREV

Smjernice

Članak 1. Natjecateljske izložbe

- 1.1 FIP smatra međunarodne filatelističke izložbe ključnom prilikom za promicanje i razvoj filatelije. Međunarodne filatelističke izložbe promiču se sukladno FIP Statutu i Općim pravilima FIP za izložbe (GREX). FIP može promociju filatelističkih izložbi realizirati prihvatanjem pokroviteljstva nad svjetskim izložbama, odobravajući potporu međunarodnih izložbi ili priznavanjem ostalih filatelističkih izložbi.
- 1.2 Principi određeni u Općim pravilima FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (GREV) primjenjuju se na svim natjecateljskim izložbama. Svrha im je da sucima služe kao pravila, a filatelistima kao vodič u razvoju izložaka.
- 1.3 GREV pravila primjenjuju se na sve natjecateljske razrede na FIP izložbama
- 1.4 Posebna pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (SREV) za svaki pojedini natjecateljski razred nadogradnja su GREV pravila.
- 1.5 FIP sekcije i komisije osiguravaju Smjernice za tumačenje SREV pravila.

Sukladno članku 1.4 Općih pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (GREV), ova Posebna pravila su razvijena kao dodatak općim pravilima sa stanovišta tematske filatelije.

Dodatna objašnjenja dana su u „Smjernice za ocjenjivanje izložaka tematske filatelije“.

Ove smjernice su razvijene kako bi pomogle izlagačima pomoći tijekom pripreme izložaka, a sucima u ocjenjivanju, izložaka poštanske povijesti sukladno odredbama **OPĆIH PRAVILA ZA OCJENJIVANJE NATJECATELJSKIH IZLOŽAKA NA FIP IZLOŽBAMA (GREV)** te sukladno **POSEBNIM PRAVILIMA ZA OCJENJIVANJE TEMATSKIH IZLOŽAKA (SREV)**.

Članak 2. Natjecateljski izložci

- 2.1 Ograničeni prostor izložbenih vitrina koji stoji na raspolaganjuna izložbama, sukladno članku 6 GREX pravila, onemogućava izlagačima prikazivanje cjelokupne zbirke. Stoga izlagač treba izabrati podoban materijal, koji će osigurati neprekinutost i razumijevanje teme te objasniti bitna gledišta znanja i stanja.
- 2.2 Prilikom ocjenjivanja izložka uzimaju se u obzir samo prikazani materijal i informacije.
- 2.3 Sadržaj izložka u pojedinom razredu određen je SREV pravilima za taj razred.

Izložci tematske filatelije obrađuju temu sukladno planu, kako je to određeno u 3.2.1, prikazujući tematsko i filatelističko znanje kroz odabranu temu. Takvo znanje treba rezultirati u najboljem mogućem izboru i rasporedu materijala te točnosti teksta prema odabranoj temi.

Izložene izložbene stranice trebale bi

prikazati izabranu temu kao cjelinu ili

detaljno prikazati određeni dio zbirke ne gubeći pritom na povezanosti i neprekidnosti izabrane teme. U tom slučaju može biti potrebno prilagoditi plan da odgovara izložku (vidi članak 3.2.1 u daljnjem tekstu).

Članak 3. Principi gradnje izložka

3.1 Prihvatljivi filatelistički materijal

- 3.1 Izložak sadrži samo odgovarajući filatelistički materijal, potpunu dokumentaciju i tekst, za razliku od izložka u otvorenom razredu.
- 3.2 SREV pravilima za određeni razred određeno je što je odgovarajući filatelistički materijal za taj razred.
- 3.3.1 *U tematskom izložku se koristi najširi opseg odgovarajućeg poštansko-filatelističkog materijala (vidi članak 3.2 GREV).*

Odgovarajući poštanski-filatelistički materijal je za potrebe slanja pošte ili drugačijeg vida komunikacije izdan, pripremljen za izdavanje, ili proizveden u pripremi za izdavanje, korišten ili smatran važećim za poštanski promet od vladinih, lokalnih ili privatnih poštanskih službi, ili od drugih odabranih i opunomoćenih vlasti.

Odgovarajući poštanski-filatelistički materijal je:

Vrsta materijala:

objekti za plaćanje poštarine (marke, karneti, cjeline, strojni frankaturni žigovi, strojne frankature, npr. FRAMA naljepnice i sl.) i njihove izmjene (pretisci, nadoplate, probodi ili tzv. perfini). Međutim, izmjene ne treba koristiti ukoliko sama promjena odvlači pažnju od osnovne teme (npr. tako da osnovnu temu čini nevidljivom); izmjene treba koristiti za teme vezane uz izmjene.

poštanski žigovi (uobičajni, reklamni, prigodni i ostali posebni žigovi) marke, žigovi, oznake i/ili kartice koje prikazuju prava na naplatu poštarine (službene, vojne i sl.)

ostali objekti korišteni u poštanskim aktivnostima, kao što su naljepnice i oznake preporučenog rukovanja, naljepnice i oznake poštanske rute, dodatne naljepnice ili oznake (kao npr. oznake cenzura, dezinfekcijske oznake, pošta spašena naon katastrofa), oznake s otpremnih poštanskih vreća, kuponi za odgovor, oznake i naljepnice poštanske automatizacije i sl.; kada je moguće, ti objekti moraju biti na poštanskim dokumentima

objekti „namijenjeni za izdavanje, ili pripremljeni za izdavanje“, npr. crteži, eseji i sl.

osobnosti i greške

biljezi i fiskalne marke. Biljezi i fiskalne marke se smatraju prihvatljivim ukoliko su poštanski upotrijebljeni ili su bili prihvatljivi za plaćanje poštarine. Biljezi i fiskalne marke upotrijebljeni za službene svrhe prihvatljivi su samo u izuzetnim slučajevima, kada im je jedini cilj opisivanje važnog tematskog detalja.

Vremenski okvir materijala:

poštanski materijal od prefilatelističkog doba, preko klasičnih izdanja, do sadašnjeg vremena

Poštanske usluge:

osim uobičajnog prijenosa pošte, i posebne vrste poštanskih usluga npr. pošta oslobođena poštarine i vojna pošta (uključujući avionsku poštu i vrijednosna pisma); brodska pošta, željeznička pošta, zračna pošta svih vrsta, zarobljenika i logorska pošta; brodska pošta, paketna pošta i kurirska pošta

poštanske novčarske usluge

privatna pošta, prihvaćena i/ili tolerirana od strane poštanskih vlasti, ili privatna pošta u vremenu potpunog prekida službenih poštanskih usluga

Pod „ostalim poštanskim uslugama“ smatraju se ostali načini poštanskih usluga, kao pneumatska pošta, telegrami i elektronska pošta (tj. poruke poslane u poštanski ured, gdje su ispisane i kao takve isporučene primatelju, i sl.).

Neodgovarajući poštanski-filatelistički materijal je:

Neodgovarajućim materijalom smatra se:

izdanja nepostojećih poštanskih područja, izdanja vlada u izgnanstvu ili organizacija koje nemaju poštansku službu

dodatni rivatni žigovi primjenjeni od pošiljatelja prije slanja u otpremu

razglednice, osim ako nisu cjeline izdane od poštanske administracije

privatni dotisci na poštanskim cjelinama

administrativne oznake (ne poštanske), kada nisu namijenjene osiguranju neke od poštanskih posebnih usluga ili prava

privatna ukrašavanja na pismima ili cjelinama

privatne naljepnice i vinjete, bez obzira koja im je svrha korištenja.

Granični-rubno prihvatljivi materijal:

Različitost poštanskih usluga i pravila u različitim zemljama onemogućava izradu popisa koji bi uključio sve moguće situacije. Ima materijala koji sa u određenoj mjeri prati navedene odredbe o prihvatljivom i neprihvatljivom materijalu; takav materijal treba koristiti samo ako nema drugog materijala koji može opisati određeni tematski detalj. Kada se takav materijal uključuje u izložak, uvijek ga treba pratiti detaljna filatelistička svrsishodnost.

Materijal koji se odnosi na određeni filatelistički aspekt teme, države ili regije prihvatljiv je sve dok je opravdan, a količina takvog materijala mora biti uravnotežena sa stupnjem razrade izložka.

Tematska informacija se izvodi:

3.3.2 Svaki filatelistički objekt u izložku mora biti povezan s odabranom temom i mora prikazivati tematsku informaciju na najjasniji i najdjelotvorniji način.

Tematska se informacija izvodi:

-direktno iz svrhe izdanja (ili svrhe uporabe) ili iz izgleda i sadržaja izdanja,

-indirektno, kao rezultat dublje analize koju takav materijal omogućava, kada na prvi pogled materijal ne pokazuje direktnu vezu s temom

Tada tematska informacija može biti izvedena iz:

svrhe izdanja

- kada izdanje prethodi promjeni u političkoj situaciji
- kada izdanje dokumentira određeni vremenski period

ali, osim iz primarnog i sekundarnog izgleda izdanja, i iz:

- teksta, stila i stilskih specifičnosti izgleda izdanja
- vrste materijala na kojem je izvršen tisak, npr. vrsta papira, novčarski papir, stari zemljovid
- izgled vodoznaka i zupčanja (npr. probod ili "perfin")
- tekst ili ilustracije na obodu, mostovima među arcima, privjescima, koricama ili međulistovima karneta, i sl.
- svrhe poštanske usluge, ukoliko ona ima veze s temom, (npr. željeznica, telegraf, novinske marke, službene cjeline, golubinja pošta i sl.)

Prethodno opisane tematske informacije moraju biti:

- pokrenute od strane poštanske službe, ili
- izvršene ili dodane od strane potanske službe (reklamni dodaci, rubne oznake, dotisci poštanskih cjelina, i sl.)
- odobreni od strane poštanske službe (npr. poštanske cjeline po privatnoj narudžbi, i sl.)

Dotisci i doplate izvršeni u privatnom aranžmanu nakon službene prodaje materijala ne udovoljavaju gore navedenim odredbama.

Opći poštanski žigovi se mogu koristiti u tematskim izlošcima samo ukoliko naziv mjesta nosi i tematsku informaciju ili sadrži svrhu postojanja mjesta. U protivnom, žig mora, osim informacije o datumi ili mjestu ili oboje, sadržavati i odgovarajuću tematsku informaciju (npr. reklamni tekst, ilustraciju). Poštanski žig, pa makar bio izpredfilatelističkog perioda, ne može ilustrirati nečiji datum rođenja. Također, žig određenog datuma iz određenog mjesta ne može ilustrirati određeni značajni događaj koji se u istom mjestu dogodio istog datuma, osim u slučajevima kada postoji dodatni tematski element koji se tiče teme ili događaj ima važno mjesto u poštanskoj povijesti, no tada mora biti vezan na značajni detalj teme izložaka.

Podaci o pošiljatelju i primatelju nemaju bitnog tematskog značenja, osim ukoliko ne prikazuju osiguravanje nekog posebnog poštanskog prava (npr. pravo na smanjenu ili besplatnu poštarinu), koje slijedi iz položaja, stanja ili statusa (npr. vojnog, vladinog ili nekog drugog službenog položaja) pošiljatelja ili primatelja. Postojanje dodatnih oznaka smanjene (ili besplatne) poštarine, ili dodatnih službenih

žigova ili drugih oznaka poštanske rute, predstavlja dovoljni dokaz postojanja tematske informacije. U nekim slučajevima adresa pošiljatelja ili primatelja može korisna dodatna tematska informacija, ukoliko se kombinira sa ostalim poštanskim elementima objekta.

Informacije izvedene iz privatnih naljepnica, vinjeta, oznaka, prigodnih žigova i prigodnih dotisaka ne smiju se koristiti u tematskoj obradi izložka. Takve tematske informacije semogu koristiti samo u izuzetnim slučajevima, kada nema drugog prihvatljivog materijala, no i tada samo ukoliko je takva tematska informacija važna za opis odgovarajuće posebne poštanske rute ili predstavlja važnu tematsku vezu.

3.2 Tematska obrada

3.3 Izložak mora prikazivati čistu strukturu obrađene teme, obrađen i razvijen sukladno značajkama određenog natjecateljskog razreda, kako je to određeno SREV pravilima za određeni natjecateljski razred.

Obrada tematskog izložka uključuje organizaciju obrade (naslov i plan) i razradu svakog detalja organizacije (razvoj).

U tematskoj filateliji zamisao izložka, određena GREV pravilima, predstavljena je planom izložka.

Plan izložka i razvoj (obrada) izložka predstavljaju dva gledišta isprepletenog procesa, koji se sastoji od izgalačeve osobne analize i istraživanja i teme i filatelističkog materijala. Dublje znanje teme omogućava povećanje količine činjenica i detalja te pronalaženje dodatnog materijala za njegovu ilustraciju. Bolje znanje filatelističkog materijala omogućava pronalaženje novih objekata, koji se moraju opisati tek značajnijom daljnjom analizom teme, što opet donosi i bolje razrađeni plan.

3.2.1 Naslov i plan

(3.3) Naslov izložka mora opisivati sadržaj izložka.

Naslov sa svim podnaslovima određuje opseg izložka.

Naslov i plan predstavljaju značajnu bit te predstavljaju određena svojstva izabrane teme. Stoga, različiti naslovi su posljedica različitih planova.

Ukoliko izlagač odabere prikazati zatvoren dio svoje zbirke, naslov i plan takvog izložka moraju tome biti prilagođeni.

Naslov predstavlja sintezu cijelog rada. Stoga se naslov i sadržaj izložka moraju podudarati, a redoslijed prikazanog materijala unutar izložka mora prikazati detaljnu priču navedenu naslovom. Pretjerivanje u naslovu, radi privlačenja pažnje na izložak, može biti zavaravanje, ukoliko takav naslov ne slijedi sadržajni razvoj prikazan izložkom.

Plan bi trebao predstavljati logični redoslijed koji omogućava analizu cijelog izložka bez prekida teme između pojedinih poglavlja. U idealnom slučaju, početak slijedećeg poglavlja mora sadržavati logičnu vezu sa završetkom prethodnog poglavlja. Takav pristup pomaže stvaranju interesantne priče kroz izložak, umjesto pukog navođenja nepovezanog popisa sadržaja.

Plan određuje jasni i razumljiv uvid u glavna gredišta teme. Plan može:

biti slobodno odabran, kako bi prikazao sintezu teme ili ideje, ili
prirodno proizaći iz teme.

Organizacija može pratiti vremenski slijed (povijesni, razvojni), tematski slijed (znanstveni, sistematski, organizacijski, ekonomski...) ili neki drugi slijed mjerila teme. Na primjer, teme koje se odnose na organizacije i institucije (kao npr. Crveni Križ, Liga Naroda, Vijeće Europe), ili koje se odnose na događaje koji se ponavljaju (npr. Dan marke, Olimpijske igre) i sl., mogu biti dalje podijeljene prema njihovoj strukturi, načinu organizacije, pojedinačnim događajima koji slijede tematski vremenski ili zemljopisni slijed.

Teme koje se razvijaju unutar organizacijskog ili vremenskog okvira moraju jasno prikazati povijesnu pozadinu, ciljeve, zadatke, rezultate i posljedice takvih organizacija ili događaja. Plan takvih izložaka sastoji se samo od tematskih dijelova, bez općih poglavlja kao što su „mješovito“, „dodatak“ ili „prilog“. U planu treba izbjegavati podjele po datumu izdanja, zemljama izdavačima, vrsti materijala (npr. reklamni žigovi, poštanske cjeline), ili svrsi izdanja (npr. obljetnice). Takav materijal najbolje je koristiti u okviru njegove tematske informacije. Isto se odnosi i na posebne filatelističke analize i studije (vidi 3.2.3).

Plan bi trebao predstavljati logični redoslijed koji omogućava analizu cijelog izložka bez prekida teme između pojedinih poglavlja. U idealnom slučaju, početak slijedećeg poglavlja mora sadržavati logičnu vezu sa završetkom prethodnog poglavlja. Takav pristup pomaže stvaranju interesantne priče kroz izložak, umjesto pukog navođenja nepovezanog popisa sadržaja.

Uspješni plan je u najvećem dijelu podudaran s naslovom. Stoga, ukoliko to nije drugačije navedeno u naslovu, plan ne bi trebao biti vremenski ili zemljopisno ograničen, naravno ukoliko i koliko to odabrana tema omogućava.

Pojedina poglavlja moraju biti dobro uravnotežena, prema njihovoj relativnoj tematskoj težini unutar izložka, a ne prema raspoloživoj količini filatelističkog materijala.

Osmišljavanje interesantnog plana podrazumijeva se osnovnim preduvjetom interesantne razrade unutar izložka.

Stranica plana

(3.3) Struktura izložka mora biti prikazana u uvodnom dijelu, koji mora biti napisan na jednom od službenih FIP jezika.

Naslov i plan izložka trebaju biti prikazani na početnoj stranici izložka i trebaju biti napisani na jednom od službenih FIP jezika.

Stranica plana uključuje sva bitna poglavlja plana; prikazuje se cjelokupna detaljna podjela teme, u principu na jednom izložbenom listu. Literarni opis ili općeniti uvodni tekst ne može zamijeniti plan.

Odgovarajući plan omogućava publici i sucima razumijevanje izložka bez prvotnog pregleda izložka te naknadne rekonstrukcije teme. Teškoće uzrokovane neodgovarajućim planom te posljedična rekonstrukcija plana mogu uzrokovati poteškoće i u razumijevanju izložka, a time i u njegovom ocjenjivanju.

Brojčano ili slovčano označavanje poglavlja može se koristiti ukoliko ono pridonosi razumijevanju izložka., no trebalo bi ga ograničiti samo na podjelu glavnih poglavlja izložka. Iskustvo pokazuje da sustav označavanja s dva do tri slova ili brojke zadovoljava većinu potreba označavanja.

Uz stranicu plana izložka, uvodna naslovna stranica može naglasiti temu i sadržaj izložka.

Naslov, plan i svaka druga uvodna izjava izložka moraju biti pisani na jednom od službenih FIP jezika, a to su: engleski, francuski, njemački, ruski i španjolski jezik.

3.2.1 Razvoj

Razvoj predstavlja razradu teme u dubinu, kako bi se postigao raspored materijala u potpunosti sa planom izložka.

Razrada koristi samo službenu tematsku informaciju, potvrđenu od strane poštanske administracije, koja stoji na raspolaganju, kao što je:

- ♣ Svrha izdanja ili svrha korištenja poštanskog objekta***
- ♣ Primarni i sekundarni elementi dizajna objekta***
- ♣ Ostale poštanske karakteristike***

Takva razrada zahtijeva:

- ♣ Potpuno poznavanje odabrane teme***
- ♣ Visoki stupanj filatelističkog znanja***
- ♣ Tematski tekst, kako bi se osigurala potrebna tematska povezanost i dali potrebni tematski detalji, kada je to potrebno***

Preduvjet najboljeg tematskog razvoja je analiza i teme i filatelističkog materijala, koja se osniva na punom poznavanju i teme i filatelističkog materijala. Takvo puno poznavanje omogućava učinkovit izbor svakog prikazanog objekta, njegovo ispravno smještanje unutar redoslijeda te povezni tematski opis, čime se osigurava ispravno razumijevanje izložka i uspostavlja pravilni odnos između teme i materijala.

Ispravno razumijevanje izložka te uspostavljanje pravilnog odnosa između teme i materijala osigurava se:

izborom najprikladnijeg filatelističkog materijala za svaki tematski detalj koji se opisuje

uravnoteženim korištenjem materijala prema važnosti tematskog detalja koji materijal opisuje. Pri tome količina raspoloživog filatelističkog materijala za opis jednog tematskog detalja nije mjerilo za uključivanje materijala u izložak.

točnim tematskim rasporedom materijala na jednoj stranici, sukladno rasporedu priče. Ispravni raspored materijala bitniji je od najboljeg izgleda stranice.

Jednostavno razvrstavanje filatelističkog materijala obzirom na sadržaj i temu nužno je, ali ne i dovoljno, za postizanje naprednog stupnja razrade izložka.

Tematski tekst

(3.3) I tekst izložka trebao bi biti pisan jednim od službenih FIP jezika.

Tematski tekst osigurava potrebnu tematsku povezanost i osigurava tematske detalje, ukoliko je to potrebno.

Tematski tekst:

prikazuje logični redoslijed razvoja teme, povezujući prikazani materijal s temom. Dobra povezanost je jasna i učinkovita, bez nepotrebnih detalja i informacija, što zahtijeva da tekst bude čist kako bi zadržao osnovnu nit razvoja teme.

objašnjava tematski odabir materijala za prikaz, ukoliko je to potrebno (vidi 3.3)

daje odgovarajući informaciju o tematskom detalju marke ili dokumenta

Svako tematsko objašnjenje mora biti u uskoj vezi sa prikazanim materijalom, a svaka izjava mora biti potkrijepljena sa tematski odgovarajućim filatelističkim materijalom. U protivnom se slabi tematski razvoj.

Unutar izložka nije obavezujuće pisanje tematskih i filatelističkih tekstova na nekom od FIP jezika. No, izlagačima koji namjeravaju intenzivno sudjelovati na međunarodnim izložbama, radi boljeg razumijevanja njihovog rada, preporuča se pisanje tekstova na jednom od FIP službenih jezika.

3.2.3 Nove ideje

Nove ideje se prikazuju kroz:

- ♣ *Uvođenje novih tema*
- ♣ *Nova gledišta prihvaćenim i poznatim temama*
- ♣ *Nove pristupe poznatim temama*
- ♣ *Korištenje novog materijala*

Nove ideje mogu se odnositi na sve dijelove Obrade.

Izložak predstavlja osobni rad izlagača i naglašava njegove mogućnosti za inovacijama. To zahtijeva osobni trud na analizi, istraživanju i zamišljanju, i ne može se postići jednostavnim mehaničkim ponavljanjem postojećih radova. Izlagač može koristiti sve raspoložive izvore o temi (npr. tematski i filatelističku literaturu, kao i ostale postojeće zbirke), kako bi unaprijedio svoja istraživanja.

3.3 Prihvatljivost filatelističkog materijala

3.4 Prikazani materijal mora u potpunosti odgovarati odabranoj temi. Izbor materijala mora prikazati stav izlagača, koliko je to moguće u kontekstu odabrane teme. Izbor materijala mora sadržavati što je moguće kompletniji materijal najviše moguće kvalitete.

Veza između filatelističkog materijala i teme, ukoliko nije očita, mora biti jasno objašnjena.

Kratkim tematskim opisom potrebno je objasniti vezu između materijala i teme svaki puta kada ta veza nije očigledna. Materijal bez objašnjene veze s temom moraju biti isključeni iz izložka.

Prilikom odabira iz prihvatljivog materijala za izožak, prvenstvo i veći značaj treba dati:

vrstama materijala koji su temeljni filatelistički materijal (npr. markama, cjelinama, žigovima i poštanskim oznakama), nasuprot materijalu s manjim poštanskim značenjem, bez obzira što je izdavanje i upotreba i tog materijala potpuno odbrena od strane pošte

izdanjima čija tematska informacija je u direktnoj vezi sa zemljom izdavanja s političke, povijesne, kulturne, ekonomske i/ili neke druge točke gledanja. Treba izbjegavati špekulativna izdanja, koja iskorištavaju trenutno „mondene“ trendove u filateliji (takva izdanja treba u potpunosti izbaciti iz izložka), a posebnu pažnju treba obratiti na izdanja koja ne sijede etički kodeks UPU-a

normalnim izdanjima, za razliku od paralelnih nezupčanih izdanja (maraka i prigodnih blokova)

redovno rabljenom materijalu, za razliku od materijala poništenog iz usluge

u uobičajnom poštanskom prometu korištenom materijalu, sa odgovarajućim žigovima, za razliku od čisto suvenirskog materijala i ostalog sličnog materijala koji se izdaje radi skupljača, npr. prigodnih FDC omotnica (bez obzira što su one službeno izdane od poštanske administracije) ili maksimum-karata

materijalu redovno korištenom u poštanskom prometu sa ispravnom frankaturom i tematski značajnim žigovima, za razliku od materijala s uslužnim žigovima i vrlo često nedovoljnom frankaturom, ili još gore, žigovima na pismima bez maraka, osim ako takav materijal ne spada u kategoriju rivilegirane pošte s besplatnom poštarinom

dokumentima s pojedinačnim i različitim primateljima, za razliku od pisama i dopisnica poslanih jednom primatelju, po prethodno obavljenoj pretplati

ispravnoj poštadini, za razliku od, iz filatelističkih pobuda, prefrankiranih objekata (npr. s cijelim serijama)

sa strojnim frankaturama u ispravnom iznosu, za razliku od uslužnih strojnih frankatura (npr. u iznosu „000“), osim ukoliko takva „000“

frankatura nije probna frankatura, „specimen“ ili ima opravdani poštanski razlog.

Izuzeci od prethodno navedenih slučajeva mogu biti prikazani samo uz dokumentirani i opravdani razlog.

Relativna rijetkost ili neuobičajna svojstva probnog materijala, osobine, greške i slični materijal, mogu povećati filatelističku kakvoću izložka. Uobičajne osobine (npr. manje promjene u boji) ne igraju značajnu ulogu u izložku i vjerojatno će nepovoljno utjecati na tematski razvoj. Ukoliko takva neuobičajna osobina jasno ne prikazuje vezu s temom, u izložku mora biti uključen i normalni materijal, kao referenca.

Uobičajne marke i dokumenti su prihvatljivi ukoliko najbolje prikazuju važni tematski detalj.

Korištenje maksimum-karata mora biti ograničeno na svega nekoliko, značajnih, u izložku, i to prvenstveno sa svrhom pojačavanja razumijevanja tematske informacije na marci. Osim, po pravilima maksima-filatelije traženoj podudarnosti sadržaja, vremena i datuma, maksimum-karte koje se koriste unutar tematskog izložka moraju imati i žig s odgovarajućim tematskim sadržajem.

Korištenje biljega i službenih maraka upotrijebljenih u svoju originalnu svrhu mora biti na svega nekoliko, značajnih, u izložku, i to prvenstveno radi pojačavanja tematskog razvoja u vrlo važnim tematskim detaljima koje se ne može drugačije prikazati. Korištenje takvog materijala mora biti vrlo dobro opravdano.

Filatelistička analiza

Poštanski materijal i dokumenti postoje u mnogo filatelističkih različitosti. Ukoliko je materijal i temstaki i filatelistički značajan, preporuča se njegova jezgrovita i uravnotežena filatelistička analiza kako bi se materijal mogao pravilno opisati i prikazati.

Filatelistička analiza mora biti izvršena po sistematskim pravilima tradicionalne filatelije (npr. razvoj objekta, osobitosti), po pravilima poštanske povijesti (npr. način korištenja, rute, rukovanja, poštanske oznake), ili po pravilima neke druge filatelističke discipline. U daljnjem osobnom istraživanju filatelistička analiza može koristiti postojeće rezultate svih postojećih izvora. Radi očuvanja uravnoteženosti izložka, zadaci filatelističke analize ne smiju biti kompletnost materijala već prikaz najznačajnije filatelističke osobitosti. Opseg filatelističke analize unutar tematskog izložka razmjern je specijalizaciji izložka.

Filatelistička analiza, kad je uključena u izložku, mora nadopunjavati tematski razvoj bez utjecaja na tok razrade izložka. Tematski tekstovi moraju pratiti filatelističku analizu bez većih prekida u sadržaju.

Filatelistički tekst

- (3.4) I tekst izložka trebao bi biti pisan jednim od službenih FIP jezika.
(3.5) Kratki tekst objašnjenja nužan je u izložku ukoliko materijal nije sam po sebi očit, ili treba objasniti rezultate vlastitog istraživanja.

Filatelistički tekst se smije koristiti samo kada filatelistička svojstva objekta nisu sasvim prepoznatljiva, za opis korištenja biljega ili službenih maraka, ili za prikaz filatelističke analize. Nisu prihvatljivi pretjerujući opisi, kao što se koriste u aukcijskim katalogima.

3.4 Prikaz

- 3.5 Prikaz i prateći tekst u izložku moraju biti jednostavni, ukusni i dobro uravnoteženi. Oni moraju osigurati dodatnu informaciju uz materijal te prikazati nivo razumijevanja teme te osobno istraživanje izlagača.

Odredba GREV pravila u potpunosti je primjenjiva na tematske izložke. Stoga u SREV pravilima nema dodatnih odredbi.

Članak 4. Mjerila za ocjenjivanje

- 4.1 Ocjenjivanje izložaka vrši ocjenjivački sud, koji će biti uspostavljen i izvršiti će svoje zadatke sukladno odredbama DIJELA VI GREX pravila.

- 4.2 Mjerila za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama su slijedeća:

- ┌ Obrada i filatelistički značaj
- ┌ Filatelističko i ostalo znanje, osobna studija i istraživanje
- ┌ Stanje i rijetkost prikazanog materijala
- ┌ Način prikazivanja

- 4.3 Posebna mjerila primjenjuju se na izložke u tematskom razredu, razredu mladeži i razredu literature, sukladno članku 5.3.

- 4.4 (izostavljeno-ne odnosi se na razred tematske filatelije)

Opća mjerila, kako je to navedeno u članku 4. GREV, prilagođena su posebnostima tematskog razreda.

4.1 Tematska obrada

- 4.5 Mjerilo „obrada“ zahtjeva ocjenjivanje kompletnosti i ispravnosti materijala kojeg je izlagač izabrao kako bi opisao i prikazao odabranu temu.

Obrada će se ocjenjivati prema naslovu i planu, ocjenjuje se razvoj teme te novine uvedene u izložku.

4.1.1 Naslov i plan će se ocjenjivati obzirom na:

- ♣ ***Dosljednost između naslova i plana***
- ♣ ***Postojanje stranice plana***
- ♣ ***Primjerenost stranice plana***
- ♣ ***Ispravnost, logičnost i uravnoteženost organizacije (poglavlja i potpoglavlja)***

Naslov određuje cjelokupnu ideju, koja je kasnije organizirana kroz plan. Nesuglasje između naslova i plana znači ili da je naslov neodgovarajuće odabran, ili da je loše izvedena organizacija teme u planu.

Plan izložka, koji daje uvid u temu, mora biti prikazan na početku izložka. Nepostojanje plana podrazumijeva automatski gubitak 3 boda.

Zahtjev za ispravnom, logičnom i uravnoteženom daljnjom podjelom po poglavljima može se odrediti na slijedeći način:

Ispravan: plan treba biti točan, znanstveno pouzdan i jasan

Logičan: redoslijed glavnih poglavlja i potpoglavlja mora biti razborit, bez suvišnih poglavlja ili krivo postavljenih poglavlja

Uravnotežen: različitim dijelovima izložka treba biti dodijeljena ista važnost, sukladno njihovom tematskom značaju i mogućem opisivanju materijalom svih bitnih gledišta nužnih za razvoj teme.

- ♣ ***u razumijevanju izložka može činiti tekst u izložku, što znači da se u izložku može nalaziti više teksta. Tekst, međutim, mora biti sadržajan i jasan.***

4.1.2 Razvoj će se ocjenjivati obzirom na:

- ♣ ***Ispravnost postavke i pozicioniranje objekta sukladno planu***

Ispravni sastav i smještaj materijala, uključujući i pojedinačnog materijala po stranicama, prepoznaje se po dobro razumljivoj, ispravnoj i tečnoj ideji vodilji razvojne teme. Neispravni raspored materijala dovodi do gubitka ideje i nerazumijevanja teme.

- ♣ ***Povezanosti između objekta i tematskog teksta***

- ♣ ***Dubini obrade, prikazanoj kroz povezanosti, međuveze, razgranatost, posljedice i učinke***

- ♣ ***Uravnoteženost, pridavanjem važnosti svakom objektu sukladno njegovoj važnosti unutar teme***

Uravnoteženost se očituje u dodjeli određene širine i veličine pojedinim tematskim detaljima, sukladno njihovoj važnosti unutar teme. Isto se odnosi i na filatelističku nalizu.

♣ *Razradu svih gledišta teme*

4.1.3 Nove ideje će se ocjenjivati sukladno članku 3.2.3.

4.6 (izostavljeno- u tematskom razredu ovo mjerilo „filatelistički značaj“ smatra se sastavnim dijelom drugih mjerila).

4.2 Znanje, osobna studija i istraživanje

4.7 Mjerilo „filatelističko i ostalo znanje, osobna studija i istraživanje“ zahtjeva slijedeća ocjenjivanja:

- Znanje je stupanj znanja izlagača izraženo kroz izbor prikazanog materijala i njegov opis
- Osobna studija je odgovarajuća analiza materijala izabranog za prikazivanje
- Istraživanje je prikaz novih činjenica vezanih uz odabranu temu

GREV podrazumijeva „znanje, osobnu analizu i istraživanje“ kao posljedicu dva čimbenika:

- ♣ **Pojmovno znanje;** u skoro svim razredima ono je poštanske i filatelističke naravi: izdanja, korištenje, tiskarske metode, tarife, rute, usluge i sl.. U tematskoj filateliji pojmovo znanje je tematske naravi: automobili, mostovi, povijest, priroda, sport i sl. . Stoga je tematsko znanje ono na koje se odnosi osobnu analizu i istraživanje i jasno znanje analizirane teme.
- ♣ **Filatelističko znanje:** odnosi se na materijal korišten za podupiranje pojmovnog znanja. Ovaj čimbenik je zajednički svim razredima.

4.2.1 Tematsko znanje, osobna analiza i istraživanje ocjenjivati će se obzirom na:

- ♣ *Prikladnost, jezgrovitost i ispravnost tematskih tekstova*
- ♣ *Ispravno tematsko korištenje materijala*

Tematsko znanje odnosi se na cjelokupno poznavanje teme, a iskazano je kroz odabir materijala, njegovu povezanost s temom te prikladnost pratećeg teksta: ispravna tematsko korištenje materijala očituje se u stupnju prikladnosti materijala da objasni pojedini tematski detalj teme.

Tematsko znanje se prikazuje i izborom odgovarajućeg tematskog materijala, čija veza s temom nije očigledna već traži da tu vezu otkrije izlagač.

Tematsko znanje podrazumijeva i odsustvo tematskih grešaka te izbjegavanje uvodnih tekstova za uvodni materijal koji nije direktno povezan stemom, ili izbjegavanje graničnog materijala.

♣ *Prisustvo novih tematskih otkrića u temi*

Nivo tematske analize i istraživanja se procjenjuje prema postojanju prethodnih analiza iste teme, procjenjujući koliko je prilikom obrade korištena postojeća tematska i filatelistička literatura, katalozi te dokumentirana istraživanja. Ta procjena se uspoređuje s osobnom analizom i istraživanjem prikazanom u izlošku.

4.2.2 Filatelističko znanje, osobna analiza i istraživanje ocjenjivati će se obzirom na:

♣ *Puno pridržavanje pravila poštanske filatelije*

Potpuno pridržavanje filatelističkih pravila provjerava se, npr. uvrštavanjem u izložak materijala koji, zbog svog stanja, nije prikladan za skupljanje (npr. oštećenih maraka ili cjelina, neodgovarajućih maksimum-karata).

- Najšire moguće prisustvo različitog poštanskog-filatelističkog materijala i njegovo uravnoteženo korištenje unutar izložka

Postojanje i uravnoteženo korištenje svih različitih vrsta filatelističkog materijala biti će potvrđeno prikazom materijala iz svih vremena, iz što je mogućeg broja zemalja, naravno u okviru mogućnosti odabrane teme.

♣ *Prikladnost poštanskih dokumenata*

Prikladnost filatelističkog materijala provjerava se kroz njegovu filatelističku prihvatljivost, uključujući i količinu graničnog materijala te potrebu njegovog korištenja, te uvrštenje u izložak filatelističkog materijala stvarne filatelističke važnosti umjesto neumjerenog i pretjeranog filatelističkog materijala.

♣ *Prikladnost i ispravnost tematskog teksta, tamo gdje je to potrebno*

♣ *Prisustvo filatelističke analize te odgovarajuće napredno korištenje značajnog filatelističkog materijala*

Osobna filatelistička analiza i istraživanje prikazuje se postojanjem:

- ♣ materijala koji još nije bio istražen, ili je bio vrlo malo istražen, u okvirima odbrane teme
- ♣ materijala iz neuobičajnog područja skupljanja

Filatelistička analiza predstavlja istinitu, dobro dokumentiranu, duboku filatelističku analizu, a ne samo izgovor za prikaz što više materijala bez neke ozbiljnije filatelističke osnove.

4.3 Stanje i rijetkost

4.8 Mjerilo „stanje i rijetkost“ zahtijevaju ocjenjivanje kvalitete prikaznog materijala obzirom na standardno postojeći materijal u odbranoj temi, rijetkost te relativnu težinu dobavljalivosti odabranog materijala.

Mjerilo za stanje i rijetkost zahtijeva ocjenjivanje kvalitete prikazanog materijala obzirom na standard materijala koji postoji za zadanu temu, njegovu rijetkost te relativnu težinu nabavke odabranog materijala.

Stanje materijala procjenjuje se temeljem uobičajnih općih mjerila u filateliji. Dobro stanje vrlo je bitno kod modernog materijala. Karneti se prikazuju cijeli, s markama.

Žigovi moraju biti čisti, te moraju omogućavati dobru vidljivost tematskih elemenata prikazane marke.

Rijetkost se procjenjuje temeljem stvarnih čvrstih mjerila, kao što je priznata apsolutna rijetkost te težina nabavke materijala.

Ukoliko se u izlošku koriste osobitosti izdanja, greške, probe ili eseji, bitno je da je takav materijal rjeđi od uobičajnog, kako bi se povećala filatelistička težina izloška. Isto vrijedi i za blokove maraka i sl.

Jasno je da nije poželjno uključivanje u izložak materijala koji nema dovoljne tematske povezanosti s odabranom temom, čak i ako se radi o izuzetno rijetko materijalu. Eventualna upotreba takvog materijala neće po kriteriju „stanje i rijetkost“ izlošku donijeti dodatne bodove, već suprotno.

4.4 Način prikazivanja

4.9 Mjerilo „način prikazivanja“ zahtjeva ocjenjivanje općeg estetskog stanja izloška.

Mjerilo za način prikazivanja zahtijeva ocjenjivanje čistoće prikaza, teksta, kao i opće estetske uravnoteženosti izloška u cjelini.

Napori izlagača očitutuju se kroz prikaz i raspored materijala po pojedinim izložbenim listovima. Prikaz se procjenjuje prema slijedećim mjerilima:

- ♣ jasnoća prikaza
- ♣ jasnoća teksta
- ♣ opća estetska uravnoteženost izloška

Članak 5. Ocjenjivanje izložaka

5.1 Ocjenjivanje izložaka općenito se provodi sukladno DIJELU V GREX pravila.

5.1.2 *Tematske izložke će ocijenjivati odobreni i potvrđeni specijalisti u svojim područjima, sukladno DIJELU V (članak 31.–46.) GREX pravila (vidi članak 5.1 GREV pravila).*

5.2 Ocjenjivanje se zasniva na mjerilima objašnjenim u članku 4.

1.	Obrada i filatelistički značaj	30
2.	Filatelističko i ostalo znanje, osobna studija i istraživanje	35
3.	Stanje i rijetkost prikazanog materijala	30
4.	Način prikazivanja	5
	UKUPNO	100

Izložci će biti ocijenjeni pridjeljivanjem bodova prema svakom od gornjih mjerila. Bodovi će se unijeti na ocjenske liste odobrenog oblika.

5.3 Mjerila za ocjenjivanje izložaka u razredu literature, tematskom razredu i razredu mladeži prikazana su u SREV dokumentima za pojedini od tih razreda.

Kako bi održali jedinstvena mjerila ocjenjivanja, tematski suci moraju ispuniti ocjenski list za izložak.

5.4 *Za tematske izložke propisuju se slijedeći relativni pokazatelji, kao bi ocjenjivački sudovi mogli ravnomjernije vršiti ocjenjivanje, (vidi članak 5.3 GREV pravila):*

1.	Obrada		35
	Naslov i plan	15	
	Razvoj	15	
	Nove ideje	5	
2.	Znanje, osobna analiza i istraživanje		30
	Tematsko	15	
	Filatelističko	15	
3.	Stanje i rijetkost materijala		30
	Stanje	10	
	Rijetkost	20	
4.	Način prikazivanja		5
	UKUPNO		100

5.4 Priznanja će se dodijeliti sukladno članku 8. GREX pravila.

5.5 Medalje se, u ovisnosti o ukupno osvojenim bodovima prema kriterijima iz članka 5.2, dodjeljuju prem slijedećoj tablici:

Velika zlatna medalja:	95
Zlatna medalja	90
Velika pozlaćena medalja	85
Pozlaćena medalja	80
Velika srebrna medalja	75
Srebrna medalja	70

Srebrno-brončana medalja	65
Brončana medalja	60
- 5.6 Velike nagrade (Grand Prix) se dodjeljuju izloščima koji u tajnom glasanju članova ocjenjivačkog suda dobiju najviše glasova, a osvojili su najmanje 96 bodova (vidi članak 44 GREX pravila).
- 5.7 Ocjenjivački sud može pohvaliti izložke koji se ističu filatelističkim istraživanjem ili originalnošću (vidi članak 8.5 GREX pravila).
- 5.8 Ocjenjivački sud može dodijeliti posebne nagrade, sukladno članku 8.6 GREX pravila.

Postojanje u izložku lažnog, patvorenog ili popraavljanog materijala, koji tako nije opisan, uzrokovati će lošije ocjenjivanje izložka, ali će rezultirati i prijavom Ekspertnom timu određenom za svaku izložbu.

Novotisci se moraju opisati kao novotisci. Loši i izbljeđeni žigovi ne smiju biti dotjerivani naknadnim docrtavanjem ili ponovno crtani na materijalu. Umjesto toga, preslik ili precrtani žig mora se prikazati pored prikaznog objekta.

Stoga se izlagačima preporuča atestiranje svakog sumnjivog materijala prije njegovog uvrštavanja u izložak. Ukoliko postoji certifikat, originalni certifikat mora biti priložen sa stražnje strane izložbenog lista. Ukoliko se, umjesto originala koristi fotokopija atesta, ona mora biti ovjerena od strane nacionalnog saveza. Moguće je i da nacionalni komesar na izložbi posjeduje originalni atest, koji će pokazati Ekspertnoj grupi, ukoliko to bude traženo. Bez obzira kako je atest uključen u izložak, njegovo postojanje mora biti prikazano na kraju filatelističkog teksta koji opisuje taj objekt, i to slijedećim znakom: (e).

Članak 6. Završne odredbe

- 6.1 U slučaju bilo kakve nepodudarnosti u tekstu nastale prijevodom, kao izvor se uzima tekst na engleskom jeziku.
- 6.2 Opća pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih izložaka na FIP izložbama (GREV) odobrena su na 66. kongresu FIP održanom 15. listopada 2000. godine u Madridu. Pravila stupaju na snagu odmah po završetku kongresa.
- 6.1 *U slučaju bilo kakve nepodudarnosti u tekstu nastale prijevodom, kao izvor se uzima tekst na engleskom jeziku.*
- 6.2 *Ova Posebna pravila FIP za ocjenjivanje natjecateljskih tematskih izložaka na FIP izložbama (SREV-tematika) odobrena su 14. listopada 2000. godine na 66. FIP kongresu u Madridu. Pravila stupaju na snagu odmah po završetku Kongresa.*